

Holy Bible

Aionian Edition®

Luka
Chergash Luke

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®

Luka
Chergash Luke

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 2/23/2024

Source copyright: CC Attribution 4.0

Pioneers.org, 2018

Formatted by Speedata Publisher 4.15.19 (Pro) on 2/27/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Chergash Romani at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal!* However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka 11

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

A o Isus phenelas: "Jartosar lende, Dade Devla, kaj či džanen so čeren!" Pale godova e

vojnikurja čhudine e kocka thaj gajda podelisardine maškar peste lešće drze.

Luka 23:34

Luka

1 Kana e Jovanošće učenikurja đeletar, o Isus počnisardas te mothol e themešće palo Jovano: Poštuime Teofile, ramov tuće zbog godova kaj but džene line te ramon okola događajurja save o Del obećisarda majsigo prekal e prorokurja, a save dogodisajle maškar amende. **2** Von godova ramosardine prema okova so majanglal phendine e očevicurja thaj sluge e Alavešće. **3** Zato vi me odlučisardem Teofile, te ramov tuće sa po redo, pošto pomno sa katar o početko istražisardem, **4** gajda aveja sigurno kaj si okova sikavipe savo primisardan pouzdano. **5** Ande vrjama kana vladilas o Judejsko caro o Irod, sas varesavo rašaj savo akhardolas Zaharije andar e Avijasko rašajesko redo. A lešći romnji sas isto andar e Aronusko pleme. Lako alav sas Jelisaveta. **6** A liduj sas pravedne anglo Del, thaj trainas sa po zakono thaj pe okova so sas odredime anglo Gospod, bi manako. **7** A naslen čhavra, kaj e Jelisaveta našti ačhelas khamni, a liduj već phurile. **8** Jek đes kana o Zaharija služilas e Devlešće ando Hramo kaj po dužnost avilo o redo kana lešći grupa rašaja trubunas te služin, **9** prema e rašajengo običaj odabirisardine les gajda kaj čhudine e kocka te del ando Svetiše e Gospodesko te kadil. **10** Pale vrjama kana kadilaspe ando Hramo, sa o them sas avri thaj molinaspe. **11** A e Zaharijašće sikadilo o andeo e Gospodesko savo ačhelas pe desno rig e žrtvenikosko katar savo kadilaspe. **12** Kana dikhla les o Zaharije, zurale darajlo. **13** A o andeo phendas lešće: "Na dara, Zaharija! Kaj si ašundi čiri molitva: e romnji čiri e Jelisaveta bijanelu tuće čhave thaj tu dele alav Jovan. **14** Zbog leste aveja bahtalo thaj radosno thaj e buten raduila lesko bijandipe. **15** Kaj avela baro anglo Gospod. Či pijela mol niti pimo savo matarel. Pherdola

e Svetu Duhosa još ando **đi** pire dejako. **16** Vo boldela e but Izraelconen e Gospodešće lenđe Devlešće. **17** Džala anglo Gospod sago glasniko pherdo duho thaj sila, sago o proroko Ilija. Pomirila e daden lenđe čhavenca a e nepokorne umurja boldela gajda te prihvatin o razumnost okolengo save si pravedne. Pripremila e theme pale e vrjama kana o Gospod avela.” **18** A o Zaharija phendas e andelošće: “Sar me džanava kaj godova avela čače? Kaj sem me purano thaj e romnji mungri dija ande pire purane brš.” **19** A o andeo phendas lešće: “Me sem o andeo Gavrido, savo ačhav anglo Del te služiv thaj bičhaldo sem te čerav svato tuva thaj te javiv tuče akaja bahtali nevimata. **20** A akana andar godova kaj či paćajan zanemija thaj naštik cereja svato džiko đes dok či avel e vrjama pale godova thaj mungre alava či pherdonpe.” **21** A o them ažućarelas avri e Zaharija thaj začudisajle so gaći zadržisajlo ando svetište e Hramosko. **22** A kana napokon inljisto, naštik čerelas svato, nego e znakonenca probisardas te phenel lenđe so sas ando Hramo thaj von haćardine kaj sas les viđenje ando svetište e Hramosko. **23** Thaj kana završisajle e đesa lešće službaće ando Hramo o Zaharije đelotar čhere. **24** A posle godola đesa, lešći romnji e Jelisaveta ačili khamni thaj pandž čhon či inkljelas avri andar piro čher thaj motholas: **25** “O Gospod milostivo dikhlas pe mande kaj fuljardas mandar o ladžavo anglo them.” **26** Kana e Jelisaveta sas khamni šov čhon, o Del bičhaldas e andele Gavrido ando cikno galilejsko gav savo akhardolas Nazaret, **27** ke Marija savi sas još čhej thaj sas mangli palo manuš, savo akhardolas Josif, savo sas potomko e carosko Davidosko. **28** Kana o andeo dijas late andre phendas laće: “Raduisar tut, kaj o Del si pherdo milosti prema tute! O Gospod si tusa.” **29** Pe

godola alava e Marija uznemirisajli thaj počnisarda te gndil so značisarel godova pozdrav. **30** A o andeo phendas lače: "Na dara Marija! Kaj o Del iskažisardas tuće piri ljubav." **31** Ake ačheja khamni thaj bijaneja čhave saves deja alav Isus. **32** Vo avela baro thaj akhardola Čhavo e Majbare Devlesko thaj o Gospod Del dela les autoriteto te vladil sago o caro David savo sas lesko prapapo. **33** Vo vladila e Jakovešće plemenova džiko veko thaj lešće carstvošće či avela krajo. (*aiōn g165*) **34** A e Marija phendas e andelošće: "Sar godova avela kana sem još čhej?" **35** A o andeo phendas lače: "O Sveti Duho fuljela pe tute thaj e sila e Majbare Devlešći avela pe tute thaj zasenila tut. Zato vi okova savo bijandola avela sveto thaj akhardola o Čhavo e Devlesko. **36** Ake vi círi bibi e Jelisaveta, ačhili khamni ande piri purani vrjama thaj avela lat čhavo. Okoja isto manušnji pale savi phenenas kaj naštik avel lat čhavra, već si šov čhon khamni. **37** Kaj, e Devlešće khanči naj nemoguće!" **38** A e Marija phendas lešće: "Ake, sluškinja sem e Gospodešći, neka avel mande pe círe alava." Thaj o andeo đelotar latar. **39** Varesave đesa majposle e Marija siđardas ande gorsko krajo e Judejako. **40** Kana aresli okote dija ande Zaharijasko čher thaj pozdravisajli e Jelisavetava. **41** Kana e Jelisaveta ašunda e Marijako pozdrav, o čhavro huklo ando lako di, a e Jelisaveta pherdili e Sveti Duhosa. **42** Pale godova e bahtatar čhutas muj e bare glasosa: "Maj blagoslovime san tu, Marijo, katar sa e manušnja thaj blagoslovime o čhavro ande círo di. **43** Savi čast si man, te tu e dej mungre Gospodešći aves mande! **44** Kaj ake čim o pozdrav círo avilo džike mungre kan, e bahtatar o čhavro huklas ande mungro di. **45** Blago tuće kaj paćajan kaj pherdola okova so phendas tuće o Gospod!" **46** E Marija askal phenda: "Barjarel

e duša muntri e Gospode! **47** Thaj raduilpe o duho munro
e Devlešće mungre Spasitelješće. **48** Kaj milostivo dikhla pe
mande pe piri ponizno sluškinja, katar akana sa e manuša
akharena man blagoslovime. **49** Kaj o silno Del, savesko si alav
sveto, čerdas mande baro lačhipe. **50** Kaj o Del si milostivo; e
milost lešći si katar e čang džike čang okolendje save daran
lestari. **51** Pire močno vastesa čerel silne dela thaj odbacisardas
pestar okolen save si barikane ande pire ile. **52** Čudas tele katar
o prestolje e vladaren, a vazdas e poniznonen. **53** E bokhalen
čaljarda e lačhipeja, a e barvalen mukla čuče vastenca. **54** Huklo
ando pomoć pire slugendje e Izraelconendje thaj či bistardas te
avel milostivo **55** sago kaj obečisardas amare prapaponendje, e
Avramešće thaj lešće potomkonendje dži ko veko.” (*aiōn g165*)
56 A e Marija ačhili ke Jelisaveta varekaj katar trin čhon thaj
askal boldape čhere. **57** A e Jelisavetače avili e vrjama te bijanel
thaj bijanda čhaves. **58** Kana ašundine lače komšije thaj laći
familija kaj o Gospod sas gajda lačho thaj milostivo prema late,
raduisajle zajedno lasa. **59** A kana e čhavres sas ohto đes o
them čidape po obred te obrezin e čhavre. Thaj line te den les
alav Zaharija, sago kaj bučhol lesko dad. **60** Ali e Jelisaveta
phendas: “Na! Lesko alava avela Jovan!” **61** A von phendine
lače: “Pa khonik ande čiri familija či bučhol gajda.” **62** Zato e
znanonanca phučline e čhavrešće dades sar vo kamel te del alav
e čhavres. **63** O Zaharija manglas e pločica pe savi šaj te ramol
thaj ramosardas: “Jovan si lesko alav.” Thaj savora začudisajle.
64 Thaj odma o Del putardas lesko muj thaj oslobojisardas lešći
čhib thaj o Zaharija počnisardas te čerel svato thaj te slavil e
Devle. **65** A e Devlešći dar lija sa lendje komšijen po gorsko
krajo e judejako thaj čerelas pes svato pale akala događaja.

66 Thaj savora save ašundine pale akala događaja, gndinas thaj phučenas pes ande peste: "So avela katar akava čavro? Čačes si o vas e Gospodesko pe leste." **67** O Zaharije, o dad e čavresko, pherdilo e Svetu Duhosa, thaj prorokuisardas alavenca: **68** "Blagoslovime o Gospod o Del e Izraelosko kaj avilo thaj izbavisarda pire theme! **69** Vazdas amende silno spasitelje andar o potomstvo pire slugasko e Davidesko, **70** sago kaj dumut obećisardas po muj pire svete prorokonengo (**aiōn** **g165**) **71** kaj izbavila men katar amare dušmaja thaj andar e vas savorenđe save mrzin men. **72** Sas milostivo amare pradadendje thaj ispunisardas piro sveto savezo, **73** e solah savi dija e Avramešće amare pra dadešće. **74** Izbavisarda amen andar amare dušmajendje vas, te šaj služisaras lešće bi darako, **75** ando svetost thaj ande pravda angle leste dokle god sam džude. **76** A tu, Jovane čhaveja mungreja, akhardoja proroko e Majbare Devlesko kaj džaja anglo Gospod te lačhares lesko drom. **77** Sikaveja e Devlešće theme sar te pindžaren o spasenje kroz o jartipe lendje bezehendar. **78** Zbog e bari milost amare Devlešći, osvanila amende andar e visine e nevi detharin **79** te anel svetlo okolendje save train ando tunjariko thaj ande dar katar o smrto thaj te upravisares amare korakurja po drom e mirosko." **80** A o čavro Jovano barjolas thaj zuravolas ando duho. Kana barjilo, trailas ande pustinja sa dok či započnisardas e javno služba angle Izraelcurja.

2 Ande godoja vрjama kana bijandilo o Jovano, inkljisti e zapoved katar o rimsко caro Avgusto te sa o them savo trailas ando Rimsko carstvo avel ramome ando popis stanovništva. **2** Akava sas o prvo popis kana o Kvirinije vladilas e Sirijava. **3** Savora teljardine te prijavipes palo popis ande gava kaj sas

bijande lende pra papurja. **4** Gajda vi o Josif teljardas andar o gav Nazaret andar e galilejsko regija, ando Vitlejem e judejsko regija kaj sas o David bijando, kaj o Josif sas potomko e carosko Davidesko **5** te prijavilpe palo popis zajedno pire verenicasa e Marijasa savi sas khamni. **6** Dok sas ando Vitlejem avili laći vrjama te bijanel. **7** Bijandas pire prvo čhaves, paćardale thaj čhutale ande jasle kaj nas than ande gostijonica. **8** Ande godoja isto regija savi sas paše pašo Vitlejem sas e pastirja save inćarenas e račaći straža pe pašnjakurja ke pire bakhre. **9** Andar jekhvar o andeo e Gospodesko ačhilo maškar lende thaj obasjaisardalen e slava e Gospodešći, a von zurale darajle. **10** A o andeo phendas lende: "Na daran! Kaj ake, anav tumendē e bahtali nevimata pe bari bah sa e themešće. **11** Kaj ađes bijandilo tumendē o Spasitelj, savo si o Gospod Hristo ando gav kaj bijandilo o caro David! **12** Ake o znako pe savo pindžarena les: aračena e čhavre paćarde sar pašljol ande jasle." **13** Ande data e andelošće pridružisajli e bari vojska andelurja thaj slavinas e Devle alavencia: **14** "Slava e Devlešće ande nebeske visine, thaj pe phuv miro e themešće save si pe lešći volja!" **15** Čim e andelurja boldinepe ando nebo, e pastirja phenenas jek avrešće: "Hajde džas dži ko Vitlejem, te dikhas so godova okote dogodisajlo, so phendas amendē o Gospod." **16** Sigo aviline ando than o Vitlejem thaj arakhline e Marija, thaj e Josife thaj e čhavres savo pašljol ande jasle. **17** A kana dikhline e čhavres, e pastirja phendine savorende sa so o andeo phendas lende palo čhavro. **18** A savora save ašunenas e pastiren divisajle okolešće so phenenas. **19** A e Marija zapamtišardas sa akala alava thaj stalno gndilas pale lende **20** Pale godova e pastirja boldinepe palpale, hvalinas thaj slavinas e Devle pale sa so

dogodisajlo sago kaj vi phendas lendē o andeo. **21** A kana avilo o ohtoto ġes sar o čavro bijandilo, trubuine te obrezin e čavres, thaj dine les alav Isus, sago kaj phendas o andeo dok još e Marija či ačhili khamni. **22** Kana navr̄isajle e ġesa katar lengo šilaipe prema e Mojsijesko zakon indardine e čavres ando Jerusalim te sikaven les e Gospodešće **23** (sago kaj si ramome ando zakono e Gospodesko: "Svako prvo bijando, a muško čavo neka posvetilpe e Gospodešće") **24** thaj den e žrtva (sago kaj phenel e Gospodesko zakon: "duj grlice ili duj terne goluburja"). **25** Ande godoja vrjama trailas ando Jerusalim varesavo manuš alavesa Simeon. Vo sas zurale pravedno thaj pobožno manuš. O Sвето Dухо sas pe leste thaj ažućarelas te avel o Mesija te izbavil o Izrael. **26** A o Sвето Dухо već objavisardas lešće kaj či merela dok či dičhel e Gospodešće Mesija. **27** Potaknime katar o Sвето Dухо avilo ando Hramo baš kana o dad thaj e dej anenas e čavre e Isuse te izvršin okova so rodelas o Mojsijesko zakon. **28** O Simeon lija e čavres ande pire vas thaj hvalisarda e Devle alavencia: **29** "Akana, Gospode, šaj me ĉiro sluga te merav ando miro sago kaj phendan. **30** Kaj e jakha mungre dikhline o spasenje ĉiro, **31** savo pripremisardan angle sa o them, **32** o svetlo te prosvetil aver themen pe e slava ĉire themešći e Izraelošće." **33** E Isusesko dad thaj lešći dej divisajle okolešće so o Simeon phenelas pale leste. **34** O Simeon askal blagoslovisarda len thaj phendas e Isusešće dejaće e Marijače: "O Del odredisardas pale akava čavro te e but e manušendē ando Izrael avel palo propast thaj butendē palo vaskrsenje. Vo si odredime te avel e Devlesko znako, ali o but o them odbacila les. **35** Akava avela sar te sikadon e gndimata save si garade ande but e ile. A vi tuće korkoraće o

mačo hvarela čiro ilo.” **36** A okote sas vi e Devlešći proročica savi akhardolas Ana, e Fanuilovešći čhej, voj sas andar e Asiresko pleme thaj sas zurale purani. Trailas pire romesa samo efta brš, **37** a pale godova trailas korkoro sar udovica dži ke ohtovardeš thaj štar brš. Voj sas stalno ando Hramo, služilas e Devlešće đeseja thaj e raćava, postilas thaj molilaspe. **38** Thaj samo so o Simeon završisardas vi voj avili thaj hvalilas e Devles thaj phenelas palo Isus savorenđe save ažućarenas te o Del otkupisarel o Jerusalim. **39** Kana e Isusešći dej thaj lesko dad dine gata so sas po zakono e Gospodesko, boldinepe ande Galileja ando piro gav Nazaret. **40** A o čhavro Jovano barjolas thaj zuravolas thaj pherdolas mudrost, a e milost e Devlešći sas pe leste. **41** E Isusesko dad thaj lešći dej svako brš džanas ando Jerusalim ande đesa kana sas o prazniko Pasha. **42** A kana sas e Isuse dešuduj brš, von aviline Lesa ando Jerusalim te slavin o prazniko. **43** Kana sas gata godola đesa, thaj kana boldenaspe čhere, o čhavro Isus ačhilo ando Jerusalim, a o Josif thaj lešći dej e Marija či džangline kaj si. **44** Nego gndisardine kaj si e društvoa anglal. Kana nakhlo već jek đes phiripe počnisardine te rodenle maškar e familija thaj maškar okola kasa džanenas. **45** Sar či arakhline les boldinepe ando Jerusalim te roden les. **46** Thaj o trito đes arakhline les ando Hramo sar bešel maškar e sikavne thaj čholas kan lende thaj phučelas len. **47** A savora save ašunenas les divisajle lešće godaće thaj lešće odgovorenđe. **48** Kana dikhline les začudisajle, a lešći dej phendas lešće: “Čhaveja! Sostar čerdan amendje gadava? Ake me thaj čiro dad e darasa rodam tut.” **49** A o Isus phendas lendje: “Sostar rodineman zar či džangline kaj me trubul te avav ando čher mungre Dadesko?” **50** Ali von či haćardine so

o Isus kamlas te phenel lende. **51** Askal boldape lenca ando Nazaret thaj čholas kan lende. A e dej lešći lelas sama pe sa akala događajurja ande piro ilo. **52** A o Isus napreduilas ande mudrost thaj barjolas ande milost anglo Del thaj anglo them.

3 Sas dešupandžto brš sar vladilas o caro Tiberija e rimske carstvosa, o Pontije Pilato vladilas e judejava, o Irod vladilas e galilejava, a lesko phral o Filip vladilas ande Itureja thaj ande Trahonitada, o Lisanije vladilas ande Avilina, **2** o Ana thaj o Kajafa sas e šorvale rašaja, a o Del askal objavisardas piro alav e Jovanošće e Zaharijašće čhavešće ande pustinja. **3** Thaj o Jovano savo bolelas nakhlas e sasti okolina oko e reka e Jordan thaj propovedilas e themešće kaj e manuša trubun te obratinpe e Devlešće te jartol lende bezeha thaj te bolenpe. **4** Sago kaj ramol ando Sveti lil e prorokosko Isajasko: "Vo si o glaso savo čhol muj ande pustinja: 'Pripremin o drom palo Gospod, vorton e staze pale leste!'" **5** Neka svako dolina pherdol a svako gora neka slegnilpes! Sa e bande droma neka ispravin pes thaj e grbave droma postanina ravne. **6** Thaj svako manuš dičhela o spasenje savo avel katar o Del." **7** O Jovano phenelas okolende save avenas te bolenpe: "Tumen e sapešće čhavra! Koli upozorisarda tumen te našen katar e Devlešći bari holji savi avel? **8** Sikaven tumare trajosa thaj tumare delenca kaj odvoisajle katar o bezech thaj kaj obratisajle e Devlešće. Na hohaven tumen kaj si tumende dosta te phenen: 'Amen sam e Avramešće potomkurja,' kaj phenav tumende kaj o Del šaj vi katar akala bara te vazdel čhavra e Avramešće." **9** Kaj o tover e Devlešće sudosko već si čhutino po koreno e kaštesko. Svako kaš savo či bijanel lačhe plodurja čhinelape thaj čhudela pes ande jag. **10** Askal o them phučlales: "So askal te čeras?"

11 A o Jovano phendas lende: "Kas si duj gada neka del jek okole kas naj. Thaj kas si habe neka del okoles kas naj." **12** Aviline vi e carinikurja te o Jovane bolelen thaj phendine lešće: "Sikamneja, so amen te čeras?" **13** A o Jovane phendas lende: "Na roden majbut porezo nego so odredil tumenje e vlast." **14** E vojnikurja isto phučline: "A amen so te čeras?" A vo phendas lende: "Khonikastar na len love pe sila, na optužisaren khonikas hohamne thaj aven zadovoljno tumare poćinava." **15** Ande godoja vrjama o them ažućarelas e Mesija thaj savora ande pire ile phučenas pes te naj možda o Jovano Mesija. **16** Zato o Jovano phendas savorenje: "Me bolava tumen e pajesa, ali avel vareko pale mande ko si majmoćno mandar, kašće me najsem dostoјno ni e haravljа pe sandale te putrav. Vo bolela tumen e Svetо Duhosa thaj e jagasa. **17** Vo si spremno te losarel o kućin e đivesko katar e pleva. O điv ćidela thaj spremila ande piri žitnica, a e pleva dela jag e jagasa savi naštik mudardol." **18** Thaj but kasave opomene o Jovano phendas e themešće thaj navestilas lende e Bahtali nevimata. **19** A o Irod o vladari kas o Jovano ukorisarda zato kaj lijas e Irodijada savi sas romnji lešće phralešći, thaj pale sa aver bilačhimata save čerda o Irod, **20** pale sa godova još vi e Jovane čhuda ande tamnica. **21** Kana o Jovano bolelas sa e themes, bolape vi o Isus. Dok o Isus molisajlo, putajlo o nebo, **22** thaj fuljisto pe leste o Duho Svetо ando telesno obliko sago golubo, thaj andar o nebo ašundilo o glaso savo phendas: "Tu san mungro voljeno Čhavo. Tu san mungri bah!" **23** Kana o Isus započnisardas e javno služba katar o Del sas les varekaj katar trjanda brš. Inćarelaspe kaj si o Isus čhavo e Josifesko. O Josif sas e Ilijesko čhavo, **24** o Ilija sas e Matatesko čhavo, a o Matat e Levijesko čhavo, o Levije sas e

Melhijesko čhavo, o Melhi sas e Janajesko čhavo, o Janaj e Josifesko čhavo, **25** o Josif sas e Matatesko čhavo, o Matatija sas e Amosesko čhavo, o Amos sas e Naumasko čhavo, o Naum sas e Esljesko čhavo, o Eslija sas e Nangejesko čhavo, **26** o Nangej sas e Maatesko čhavo, o Maat sas e Matatijesko čhavo, o Matatija sas e Semeinasko čhavo, o Semein sas e Josihesko čhavo, o Josih sas e Jodasko čhavo, **27** o Joda sas e Joananesko čhavo, o Joanan sas e Risasko čhavo, o Risa sas e Zorovavelesko čhavo, o Zorovavel sas e Salatiilesko čhavo, o Salatiil sas e Nirijasko čhavo, **28** o Niri sas e Melhijasko čhavo, o Melhi sas e Adijasko čhavo, o Adi sas e Kosamesko čhavo, o Kosam sas e Elmadamesko čhavo, o Elmadam sas e Iresko čhavo, **29** o Ir sas e Isusesko čhavo, o Isus sas e Eliezeresko čhavo, o Eliezer sas e Jorimesko čhavo, o Jorim sas e Matatesko čhavo, o Matat sas e Levijesko čhavo, **30** o Levije sas e Simeonesko čhavo, o Simeon sas e Judasko čhavo, o Juda sas e Josifesko čhavo, o Josif sas e Jonamesko čhavo, o Jonam sas e Eliakimesko čhavo, **31** o Eliakim sas e Melejasko čhavo, o Meleja sas e Menasko čhavo, o Mena sas e Matatesko čhavo, o Matata sas e Natanesko čhavo, o Natan sas e Davidesko čhavo, **32** o David sas e Jesejesko čhavo, o Jesej sas e Jovidesko čhavo, o Jovid sas e Voozesko čhavo, o Vooz sas e Salmonesko čhavo, o Salmon sas e Naasonesko čhavo, **33** o Naason sas e Aminadavesko čhavo, o Aminadav sas e Adminesko čhavo, o Admin sas e Arnijesko čhavo, o Arni sas e Esromesko čhavo, o Esrom sas e Faresesko čhavo, o Fares sas e Judasko čhavo, **34** o Juda sas e Jakovesko čhavo, o Jakov sas e Isakosko čhavo, o Isak sas e Avraamesko čhavo, o Avram sas e Tarasko čhavo, o Tara sas e Nahoresko čhavo, **35** o Nahor

sas e Seruhesko čhavo, o Seruh sas e Ragavesko čhavo, o Ragav sas e Falekesko čhavo, o Falek sas e Everesko čhavo, o Ever sas e Salasko čhavo, **36** o Sala sas e Kainamesko čhavo, o Kainam sas e Arfaksadesko čhavo, o Arfaksad sas e Simesko čhavo, o Sim sas e Nojesko čhavo, o Noje sas e Lamehesko čhavo, **37** o Lameh sas e Matusalinesko čhavo, o Matusalin sas e Enohesko čhavo, o Enoh sas e Jaretesko čhavo, o Jaret sas e Malaleilesko čhavo, o Malaleil sas e Kainamesko čhavo, **38** o Kainam sas e Enosesko čhavo, o Enos sas e Sitesko čhavo, o Sit sas e Adamesko čhavo, o Adam sas e Devlesko čhavo.

4 O Isus, pherdo e Sveti Duhosa, boldape katar e reka Jordan thaj o Sveti Duho inđardale ande pustinja, **2** kote o beng iskušilas las štarvardeš đesa thaj khanči či hala pale godoja vрjama, a kana nakhline godola đesa vo bokhajlo. **3** A o beng phendas lešće: "Ako san Čhavo e Devlesko, phen akale barešće te postanil mangro." **4** A o Isus phendas lešće: "Ando Sveti lil ačhel ramome: 'Či trail o manuš samo katar o mangro.'" **5** O beng inđardale pe vuči gora thaj sikadas lešće sa e carstvurja akale themešće ando treno e jakhako. **6** Thaj phendas lešće o beng: "Tuće dava sa akaja vlast thaj e slava lendi, kaj si mande predaime thaj me šaj te davalen kašće me kamav. **7** Ako peres pe koča angle mande thaj slavis man, sa avela ciro." **8** A o Isus phendas lešće: "Ando Sveti lil ačhel ramome: 'De koča samo anglo Gospod ciro Del, thaj jedino les slavisar.'" **9** Thaj o beng inđarda les ando Jerusalim thaj čhuta les po vrho e Hramosko thaj phendas lešće: "Ako san tu Čhavo e Devlesko, čhude tut katar tele **10** Kaj ando Sveti lil ramol: Pire andelende zapovedila pale tute' thaj: **11** 'von pe vas inđarena tut te či pećes e pungresa ando bar'" **12** A o Isus phendas lešće: "Ramome si vi akava:

‘Na iskušisar e Gospode ĉire Devle.’’ **13** Thaj kana o beng završisarda te iskušil les, ĩelotar lestar pale varesošci vrjama.

14 O Isus boldape ando galilejako krajo pherdo e Svetu Duhošće silava thaj o glaso pale leste buljilo pe sasto godova krajo.

15 Sikavelas pe lendे sinagoge, thaj savora šukar mothonas pale leste. **16** Thaj avilo ando gav savo akhardolas Nazaret kaj barilo thaj pe piro običajo ando savato dija ande sinagoga thaj uštalo te čitol. **17** Dine les e knjiga katar o proroko Isaija, putardas e knjiga thaj arakhla o than kaj si ramome: **18** ‘O Duho e Gospodesko si pe mande zato makhlas mungro šoro e uljeja thaj bičhalda man te anav e Bahtali nevimata e čorende, bičhalda man te propovediv e phanglendе kaj avena mukline, thaj e korende kaj dičena, a e mučime kaj avena oslobođime **19** thaj te proglasiv o brš milosti e Gospodesko’. **20** Phandada e knjiga, dijala ko sluga thaj bešlo te sikavel, a savora save sas ande sinagoga dičenjas pe leste. **21** Thaj počnisarda te phenel lendе: ‘Ađes akava Lil savo ašundine tumare kanenca pherdilo.’ **22** Savora phenenas sa majšukar pale leste thaj divinaspe e šukar alavendе kaj inkljenas andar lesko muj thaj phenenas: ‘Naj li akava o čavo e Josifesko?’ **23** Askal phendas lendе: ‘Tumen mande bi sumnjako mothona akaja poslovica: ‘Doktorina! Sastar korkoro tut!’ Ĉer vi akate ande ĉiro gav kaj barilan so ašundam kaj ĉerdan ando Kafarnaum.’ **24** Askal ačhilo majdur te mothol: ‘Čačes phenav tumendе: ‘Nijek proroko či lačhe avilo ande piro gav kaj bajrilo.’ **25** A čačes phenav tumendе: E but udovice sas ando Izrael ande vrjama kana sas o Ilija proroko, askal o nebo phandadilo pe trin brš thaj šov čhon thaj sas bari bok pe sasti phuv e Izraelošći. **26** Ali niječhaće lendar nas bičhaldo o Ilija osim varesošće udovicaće ando gav

Sarepta, savo sas ande Sidonsko krajo. **27** Thaj but gubavcurja sas ando Izrael pale vrjama kano sas o Jelisej proroko ali ni jek lendar či sastilo nego samo o Nemanu Sirijco." **28** Thaj savora ande sinagoga zurale holjajle kana ašundine akava. **29** Uštite thaj tradine les avri andar o gav thaj inđardine les po vrho e gorako kaj sas sazidome lengo gav te čhuden les opral. **30** Ali vo nakhlo maškar lende thaj đelotar. **31** Thaj avilo ando galilejsko gav savo akhardolas Kafarnaum thaj sikavelas len ando savato. **32** A o but o them čudinaspe lešće sikavipešće kaj lesko svato sas pherdo sile. **33** Ande sinagoga sas varesosko manuš ande savo sas bilačho duho e bendesko, vo čhutas muj zurale glasosa: **34** "So kames amendar, Isuse andar o gav Nazaret? Avilan te uništis men? Džanav ko san: Sveco e Devlesko." **35** A o Isus zapovedisardas lešće: "Phandav círo muj thaj inkliji andar leste!" Askal o bilačho duho harada les angle savorende, inklijisto andar leste thaj ni cara či naudisardas lešće. **36** Savora sas but začudime thaj phenenas jek avrešće: "Sosko si godova svato, te ando autoriteto thaj ande sila zapovedil e bilačhe duhonendje thaj von inklijen!" **37** Thaj o glaso pale leste buljilo pe sa e okolne thana. **38** Kana inklijisto andar e sinagoga, dija ande Simonesko čher. E Simonešće sokra astardas e bari groznica, pa zamolisardine les te sastarel lat. **39** Vo bandilo paše late thaj zapovedisardas e groznicače te mućela thaj e groznica nestanisardas. Voj odma uštili thaj ačhili te služil len. **40** Kana nakhlas o savatosko đes, sa e nasvalen katar razne nasvalimata, anenas len ko Isus, a vo pe savorende čholas pire vas thaj von sastonas. **41** A vi e bilačhe duhurja inklijenas andar e but e manuša thaj čhonas muj thaj phenenas: "Tu san Čhavo e Devlesko!" A vo pretilas lende thaj zabranisardas lende te na

ćeren svato, kaj von džanenas kaj si vo o Hristo. **42** A kana svanosardas o ġes, inkljisto thaj ġelotar po pusto than. A o them rodelas les, avile leste thaj kamline te ačhaven les te na džaltar lendar. **43** A vo phendas lendje: "Vi e manušendje andar e aver gava trubul te anav e Bahtali nevimata pale Devlesko carstvo, kaj zato o Del bičhalda man." **44** Thaj nastavisarda te propovedil pe judejske sinagoge.

5 Jekhvar kana o Isus ačhelas pe obala ko galilejako jezero, o them spidelaspe pe leste te ašunen o alav e Devlesko. **2** O Isus lija sama e duj čamcurija kaj ačhenas pe obala andar save inkljistine e ribarja thaj halavenas pire mreže. **3** Thaj dija ande jek katar o čamco savo sas e Simonesko thaj zamolisardas les te spiden les cara majdur katar e obala. Bešlo andre thaj počnisardas te sikavel e theme andar o čamco. **4** A kana o Isus ačhilo te ćerel svato e themešće, phendas e Simonešće: "Otplovisar okote kaj si handuk o paj thaj čhude e mreže círe thaj astar e mačhen." **5** A o Simon phendas lešće: "Sikavneja! Sasti rjat trudisajlam thaj khanči či astardam, ali ako tu gajda phenes, čhudava e mreže." **6** Kana ćerdine godova, astardine but mačhe, gaći kaj pharjonas lendje mreže. **7** Dine znako pire drugarenđe ando aver čamco te aven te pomožin len. Kana von aviline, pherdine e liduj čamcurija gajda kaj gata potonisardine. **8** A kana dikhlas o Simon Petar, pelo pe pire koča angle Isusešće pungre thaj phendas: "Džatar mandar, Gospode! Me sem bezehalo manuš." **9** Thaj sas ando čudo o Petar thaj savora save sas lesa zbog e bute e mačhe kaj astardine. **10** A gajda vi o Jakov thaj o Jovano sas ando čudo. Von sas e čhave e Zevedeješće thaj e drugarja e Simonešće. A o Isus phendas e Simonešće: "Na dara! Katar akana e manušen astareja sago e mačhen."

11 Thaj crdine e čamcurja pe phuv, mukline sa thaj teljardine pale leste. **12** Kana sas o Isus ande jek gav, dijas pe jek manuš savo sas sa ande guba. Dikhla e Isuse thaj pelo angle leste e mujesa pe phuv, thaj zamolisardale: “Gospode! Te kames šaj te sastares man katar e guba.” **13** Vo čhuta po vas pe leste thaj phendas: “Kamav, av sasto!” Thaj e guba odma peli lestar.

14 A o Isus zapovedisardas leše: “Na phen khonikašće, nego dža thaj sikav tu e rašaješće thaj prinesesar círi žrtva palo círo sastipe, sar odredisardas o Mojsije. Godova avela sago dokazo e manušendje.” **15** A o glaso pale leste još majbut buljolas thaj o but o them cídelaspe te ašunen les thaj te sastarel len katar lendje nasvalimata. **16** A vo đelotar ande pustinja te molilpe e Devlešće. **17** Jek đes dok o Isus sikavelas e themes, bešenas lesa e fariseja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar save aviline andar sa e gava galilejske thaj e judejske thaj andar o Jerusalim. A e sila e Gospodešći sas e Isuseja te sastarel e nasvalen. **18** Askal aviline varesošće manuša save inđarenas pe nosilje e manušes savo sas lino. Kamline te anen les andre thaj te čhonle anglo Isus. **19** Ali, sar katar o but o them naštik dine lesa andre, linepe po krovo e čheresko thaj kroz o krovo muklinele tele zajedno e nosiljasa maškare anglo Isus. **20** Kana o Isus dikhla lengo paćipe, phendas e line manušešće: “Manušaja, jartompe tuće círe bezeha.” **21** E fariseja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar počnisardine te gndin: “Ko si akava kaj hulil po Del? Ko šaj te jartosarel e bezeha osim o Del?” **22** A o Isus džangla lendje gndimata thaj phendas lendje: “Sostar gajda gndin ande tumare ile? **23** So si maj loče te phenelpe: ‘Jartime si tuće će bezeha’ ili te phenelpe: ‘Ušti thaj phir’? **24** Dokaživa tumendje kaj man, e Čhaves e Manušešće, si vlast pe phuv te jartosar e

bezeha." Askal phendas e line manušešće: "Tuće phenav: 'Ušti, le ĉire nosilje thaj džatar tuće ĉhere!" 25 Vo odma uštalo angle lende thaj lija pe soste pašljolas thaj ĩelotar pire ĉherešće thaj hvalilas e Devle. 26 Savora sas ando čudo, slavinas e Devle thaj pherde dar phenenas: "Čudurja ađes dikhlam!" 27 Pale godova o Isus inkljisto thaj dikhla e cariniko savo bučolas Levije kaj bešel po than kaj poćinelas pe o porezo thaj phendas lešće: "Av pale mande." 28 O Levije mukla sa, uštalo thaj teljarda pale leste. 29 Pale godova o Levije ĉerdas lešće ande piro ĉher bari gozba. Leja pale sinija bešenas but carinikurja thaj vi aver manuša. 30 Askal e fariseja thaj lendे sikavne e Mojsiješće zakonestar počnisardine te mrmljan pe leste thaj phendine lešće učenikonendē: "Sostar han thaj pijen e carinikonanca thaj e bezehalenca?" 31 A o Isus phendas lendе akaja izreka: "Či trubun e saste manuša e doktore nego e nasvale". 32 Gajda vi me či avilem te akharav e pravednikonen, nego e bezehalen te boldenpe katar pire bezeha ko Del." 33 Von askal phendine lešće: "Sostar e Jovanošće učenikurja često postin thaj molinpe, isto gajda vi e farisejendē učenikurja, a ĉire či postin nego han thaj pijen?" 34 A o Isus phendas lendе: "Tuguin li e svaturja dok si o džamutro lenca? Nisar! 35 Nego avela o đes kana otmina lendar e džamutre thaj askal postina ande godola đesa." 36 O Isus phendas lendе još jek paramiči ande slike: "Khonik či čhinel o nevo kotor katar e nevi haljina te suvel pe purani haljina. Ako godova ĉerel, e nevi haljina čhindola, a e purane haljinače či ačhela o kotor katar e nevi haljina. 37 Khonik či čhol e nevi mol ande purani morčaći trasta, kaj e nevi mol pharavela e trasta thaj e mol ĉhordola, a e morčaći trasta propadnila. 38 Nego e nevi mol ande nevi morčaći trasta trubul te čholpe. 39 Thaj

khonik ko pijel e purani mol, či kamel e nevi, kaj phenel e purani mol si majlačhi."

6 Jek savato kana o Isus načelas maškar e njive, lešće učenikurja trgonas o điv e vastenca thaj hanas. **2** A varesave katar e fariseja phendine e Isusešće: "Sostar čeren, okova so po zakono naj muklo te čerelpe savatone?" **3** A o Isus phendas lende: "Sigurno čitosardine ando Sveti lili so o David čerdas, kana vo thaj okola save sas lesa bokhajle a nas len so te han. **4** Dijas ande Devlesko čer thaj lijas e svete mangre save či tomal te hal khonik osim e rašaja, hala thaj dija vi okolende save džanas pale leste." **5** Thaj phendas lende: "Kaj me, o Čavo e Manušesko, gospodari sem e savatosko." **6** A jek aver savato, o Isus dija ande sinagoga thaj sikavelas, a kote sas jek manuš e šuće vastesa. **7** E fariseja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar inčarenas e jakha pe leste te dičhen dali sastarela ando savato te došaren les. **8** A vo džanglas e gndimata lende thaj phendas e manušešće e šuće vastesa: "Ušti thaj ač maškare." A vo uštivo thaj ačhilo angle manuša. **9** A o Isus phendas lende: Te phučav tumen: "Dali tromalpe savatone te čerelpe lačhipe ili bilačhipe, o trajo te spasilpe ili te hasarelpe?" A von samo ačhenas. **10** O Isus dikhlas pe lende savorende thaj phendas e manušešće e šuće vastesa: "Inzar čo vas." A vo čerda gajda thaj o vas lesko sastilo thaj sas sasto sago vi aver. **11** A e fariseja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar holjajle thaj čerdine svato maškar pende so te čeren e Isuseja. **12** Ande godoja vrjama o Isus đelo pe gora te molilpe. Okote ačhilo sasti rjat thaj molilas pe e Devlešće. **13** Thaj kana avilo o đes, akhardas pire e učenikonen thaj losarda maškarlende e dešudujen, thaj akharda len apostolurja a lende alava sas: **14** O Simon (saves

akharenas Petar), thaj o Andrija (e Petresko phral), o Jakov thaj o Jovan, o Filip thaj o Vartolomej, **15** o Matej thaj o Toma, o Jakov (savo sas čhavo e Alfejevesko) thaj o Simon (savo sas pobunjeniko), **16** o Juda (čhavo e Jakovesko), thaj o Juda (andar o gav Iskariot, savo izdaisardale). **17** Pale godova o Isus fuljisto lenca tele katar e gora thaj ačhilo po ravno than. Okote sas baro brojo lešće učenikurja thaj o silno them andar o krajo e judejako, andar o Jerusalimo, andar e tirske thaj andar e sidonske gava pašo more. **18** Von aviline te ašunen les thaj te sastarel len katar lendē nasvalimata, a avenas vi okola saven mučinas e bilačhe duhurja, a o Isus oslobodilas len. **19** Thaj sa o them rodelas te čhon pire vas pe leste, kaj andar leste inkljelas e sila thaj von sa sastonas. **20** Vo dikhla pe pire učenikurja thaj phendas: “Blago tumendē save sen čore, kaj si tumaro e Devlesko carstvo. **21** Blago tumendē save sen akana bokhale, kaj čaljona. Blago tumendē save akana roven, kaj asana. **22** Blago tumendē kana e manuša mrzana tumen, kana odbacina tumen, kana ladžarena tumen, thaj kana phenena pale tumende kaj sen bilačhe, zbog godova kaj paćan ande mande, ando Čhavo e Manušesko! **23** Radujin tumen ande godola đesa thaj čhelen e bahtatar, kaj bari si tumari nagrada po nebo! Kaj sa godova bilačhipe isto gajda amaro them čerelas amare prorokonendē ande lendē vrjama. **24** Ali teško tumendē save sen akana barvale, kaj već primisardine e uteha tumari. **25** Teško tumendē kaj sen akana čaljarde, kaj bokhavona. Teško tumendē kaj asan akana, kaj rovena thaj tuguina. **26** Teško tumendē kana savora lačhe mothona pale tumende, kaj isto gajda amaro them čerelas amare hohamne prorokonendē ande lendē vrjama.” **27** “Ali tumendē save ašunen phenav: Volin tumare dušmajen! Ćeran lačhipe okolendē save

mrzan tumen! **28** Blagoslovin okolen kaj den tumen romaja!
Molin tumen e Devlešće pale okola save vređon tumen. **29** Ako
vareko pećel tut pe jek rig e muješći, bolde lešće vi aver rig. Ako
vareko lijas ċiro ogrtači, deles vi ċiro gad. **30** Ko mandel tutar
vareso, de les. A okolestar kaj otmil ċiro, na rode palpale. **31** Thaj
askal sar kaman te ċeren e manuša tumendē, gajda ċeren vi
tumen lendē. **32** Ako volin samo okolen save tumen volin, sošći
avela tumari nagrada? Kaj vi e bezechale volin samo okolen save
len volin. **33** Thaj ako ċeren lačhipe samo okolendē kaj tumendē
ćeren lačhipe, sošći avela tumari nagrada? Kaj vi e bezechale
ćeren gajda. **34** Thaj te den udžile samo okolen katar save
ažućaren te bolden tumendē, sošći avela tumari nagrada? Kaj vi
e bezechale den e bezechalen udžile te šaj palem dobin palpale.
35 Volin tumare dušmajen, ċeren lendē lačhipe, den len udžile
thaj na ažućaren khanči te bolden tumendē. Ako ċeren gajda,
avela bari tumari poćin, thaj avena čhave e Majbarešće, kaj si vo
lačho čak vi okolendē kaj si nezahvalne thaj vi e bilačhendē.
36 Aven dakle bare ileja sago kaj si vi tumaro nebesko Dad
bare ileja." **37** Na sudin thaj či sudilape tumendē. Na osudin
thaj či avena osudime. Jartosaren thaj jartolape tumendē. **38**
Den thaj dela pe tumendē. Čhordola pe tumendē ande angalja
lačhi mera, nabime, ćhinosardi thaj preobilno kaj sošće merava
merin kasave merava merilape tumendē. **39** Thaj phendas lendē
akaja paramiči ande slike: "Dali šaj o koro e kore te vodil? Či
li perena liduj ande hv? **40** Nijek učeniko naj majbaro katar
piro sikavno. Svako savo si sikado dži ko krajo, avela sago vi
o sikavno lesko. **41** Sostar dičhes e kaštešći prušuk ande jak
ćire phralešći, kana či haćares o baro kaš ande čiri jak? **42** Sar
šaj phenes ćire phralešće: 'Phrala, ažućar te inkalav e kaštešći

prušuk savi si ande ĉiri jak', kana ni korkoro či haćares o baro kaš ande ĉiri jak? Licemernona! Majsigo inkal o baro kaš andar ĉiri jak thaj majlačhe dičheja e kašešci prušuk te inkales andar ĉire phralešci jak." **43** Lačho kaš či bijanel bilačhe plodurja, a bilačho kaš či bijanel lačhe plodurja. **44** Kaj svako kaš pe piro plodo pindžarelpe. E smokva thaj e drak či kušenpe katar e kangre. **45** O lačho manuš andar e lačhi riznica pire ilešci inkalel lačhipe, a o bilačho manuš andar piro bilačho ilo inkalel o bilačhipe, kaj andar o muj inkljel sova si pherdo o ilo. **46** "Sostar akharen man: 'Gospode! Gospode!' A naj sen paćivale okolešće so phenav tumendē? **47** Sikavava tumendē pe kaste anel svako savo avel mande, ašunel mungre alava thaj si paćavilo mungre alavendē: **48** Slično si sago o manuš savo agajda čerdas piro čher: hanadas handuk thaj čhuta o temelji pe stena. Kana avili e poplava, o paj navalisarda po čher, ali naštik haradale kaj sas lačhe sagradime. **49** A kova savo ašundas mungre alava a naj paćavilo mungre alavendē, vo si sago o manuš savo vazdas piro čher pe phuv bi temeljesko, pe savo navalisarda o paj, odma harada o čher thaj katar godova čher sas bari ruševina."

7 Kana o Isus dija gata sa godola alava anglo them, dija ando gav Kafarnaum. **2** Varesavo rimska kapetano sasle robo savo sas nasvalo po smrto, a vo sas lešće but drago. **3** A kana o kapetano ašundas palo Isus, bičhaldas lešće e židovske starešinen thaj molisarda les te avel te sastarel lešće slugo. **4** A von aviline ko Isus thaj počnisardine ilestar te molin les alavenca: "Zaslužisarda te ĉeres lešće godova, **5** kaj volil amare theme thaj vo vazdas amende e sinagoga." **6** A o Isus teljarda lenca. Thaj kana sas već paše ko čher, bičhalda o kapetano pire drugaren leste te phenen lešće: "Gospode! Na truditu, kaj

Najsem dostojo te des ande mungro čher. **7** Zato vi či inčara man dostojo te avav angle tute, nego samo phen alav thaj o sluga mungro sastola. **8** Kaj vi me sem manuš tele vlast thaj si man tale mande vojnikurja. Thaj kana phenav ječešće: 'Džal!', vo džaltar. Thaj kana phenav averešće: 'Av!', vo avel. Thaj kana phenav mungre robošće: 'Ćer godova!' thaj vo čerel." **9** A kana godova ašundas o Isus, zadivisajlo e kapetanošće thaj boldape ko them savo džalas pale leste thaj phendas: "Phenav tumendje: kasavo pačipe či arakhlem ke nijek manuš ando Izrael!" **10** A kana okola kaj sas bičhalde katar o kapetano boldinepe čhere, arakhline e robo kaj si sasto. **11** Pale godova o Isus teljarda ando gav savo akhardolas Nain. Pale leste džans e učenikurja thaj o but o them. **12** Kana avilo paše ke gavesko vudar, baš askal inkalenas e mule, čhave savo sas jedinco pire dejako savi sas udovica. Lava sas o but o them andar o gav. **13** Kana dikhala o Gospod, sažalisajlo pe late thaj phendas lače: "Na rovi!" **14** Pale godova avilo ko mohto, čhuta pire vas pe leste thaj o kola kaj indarenas o mohto ačhilne. A vo phendas: "Čhaveja, tuće phenav: Ušti!" **15** O mulo vazdape, bešlo thaj počnisarda te čerel svato. A o Isus dijales lešće dejaće. **16** A savora zadivisajle thaj počnisardine te hvalin e Devle alavencu: "Baro proroko avilo maškar amende!" thaj: "O Del avilo ando pomoć pire themešće!" **17** Thaj godova glaso pale leste buljilo pe saste judejske krajurja thaj pe sasti okolina. **18** E Jovanošće učenikurja javisardine e Jovanošće so o Isus čerdas. A vo akhardas pire dujen učenikonen **19** thaj bičhalda len ko Gospod te phučen les: "Dali san tu okova saves o Del obečisardas kaj bičalela les ili te ažučaras avres?" **20** Kana akala duj manuša aresline leste, phendine: "O Jovano savo bolel bičhalda amen tute te phučas

tut: ‘Da li san tu okova saves obećisardas o Del kaj trubul te
avel, ili te ažučaras avres?’’ **21** O Isus baš ande godova časo
sastarelas e buten katar lendje muke, razne nasvalimata thaj
katar e bilačhe duhurja thaj e bute kore manušenđe boldas o
vido. **22** A o Isus phendas lendje: “Džan thaj phenen e Jovanošće
so upravo dikhline thaj so ašundine: e kore dičhen, e bandje
phiren, e gubavcurja saston, e kašuče ašunen, e mule bolden
pes ando trajo, a e čorenđe propovedilpe e Bahtali nevimata. **23**
Blago okolešće savo či sablaznilpe zbog mande.” **24** A Kana e
Jovanošće učenikurja đeletar, o Isus počnisardas te mothol e
themešće palo Jovano: “So đeline te dičhen ande pustinja? E
trska, savja ljudjil e balval? Na! **25** So đeline te dičhen? Manušes
savvo lija pe peste šukaar drze? Na! E manuša save indaren
pe peste e šukar drze thaj train ando raskoš, von si ande
carošće dvorurja. **26** So dakle inklijistine te dičhen? E proroko?
Ej, me phenav tumendje, vo si majbut vi katar o proroko. **27** Kaj
Jovano si okova pale savo o Del phendas ando Sveti lili: ‘Ake,
me bičhalav angle tute mungre glasnikones thaj vo lačharelja
o drom angle tute **28** Phenav tumendje: katar sa e manuša
save sas ikada bijande, khonikal naj majbaro katar o Jovano
savvo bolelas, a okova savo si majcikno ande Devlesko carstvo
majbaro si lestar.’’ **29** Kana sa o them thaj vi e carinikurja save
sas bolde e Jovanošće boldimasa, ašundine e Isuse sar čerel
svato priznaisardine kaj si e Devlesko sikavipe ispravno. **30** A e
fariseja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar, či kamenas te
bolel len o Jovano. Von odbisardine so o Del planirisarda pale
lende. **31** O Isus phendas: “Kasa te usporediv e manušen katar
akaja generacija? Kašće si slične? **32** Lenca si sago čhavrenca
save bešen po sokako thaj jek avrešće čhon muj; ‘Svirosardam

tumenđe veselo, a tumen či čheldine, dilabadam tumenđe tužno, a tumen či rujine! **33** Gajda avilo o Jovano savo bolelas. Niti halas mangro niti pijelas mol, a tumen phenen: 'O bilačho duho si ande leste!' **34** Avilem me, o Čhavo e Manušesko. Vi hav vi pijav, a tumen phenen: 'Dik, o manuš halapljivo thaj matarno, drugari e carinikonengo thaj e bezehalengo.' **35** Savora save prihvatin e Develešći mudrost sikaven kaj si voj čači." **36** Varesavo farisejo zamolisarda e Isuse te hal leste. O Isus dija ande farisejsko čher thaj lijas than pale sinija. **37** Kanaake avili varesošći manušnji savi sas bezehali ando gav. Ašunda kaj si o Isus pale sinija ande farisejsko čher, avili thaj andas e alabasterosko čaroro ande savo sas kuč mirisno ulje. **38** Ačhili pale lešće pungre, rovelas thaj e jasvenca thovelas lešće pungre a pire balanca khoselas len. Čumidelas len thaj mačhelas len e mirisne uljeja. **39** Kana godova dikhlas o fariseji savo akharda e Isuse ande piro čher, gndisardas ande peste: "Kana akava avilosas proroko, džanglasas ko si thaj sošći si akaja manušnji, savi diril les, kaj si bezehali." **40** O Isus phendas lešće: "Simone, siman vareso te phenav tuče." A vo phendas: "Phen, sikavneja." **41** O Isus majdur motholas: "Sas varesavo manuš savo delas averenđe udžile love. Gajda sas duj džene save sas lešće udžile. Jek sas lešće udžile pandž šela rupune lovora, a aver pandžvardeš. **42** Sar naštik te boldine e love save sas lešće udžile, vo jartosardas liduj dženenđe o dugo. Savo lendar majbut volila les?" **43** O Simon phendas: "Gndiv kaj okova savešće si majbut jartome." A o Isus phendas lešće: "Lačhe phenes." **44** Gajda boldape ke manušnji thaj phendas e Simonešće: "Dičhes akala manušnja? Dijem ande čiro čher, a tu ni paj či dijan man te thovav mungre pungre, a voj pire jasvenca thoda mungre pungre thaj pire

balenca khosla len. **45** Tu či ni čumidan man, a voj, sar dija andre, či ačhili te čumidel mungre pungre. **46** Uljeja mungro šoro či makhlān, a voj e mirisne kuč uljeja mungre pungre makhlās. **47** Zato, phenav tuče: 'Voj sikadas but ljubav kaj si laće jartome e but e bezeha, a maj cara ljubav sikadas okova savo si maj cara svesno kaj si lešće jartome lešće bezeha.' **48** A o Isus phendas e manušnjače: "Jartome si tuče čire bezeha." **49** A kola save sas pale sinija počnisardine te mothon maškar pende: "Ko si akava kaj vi e bezeha jartol?" **50** A vo phendas e manušnjače: "Zbog čiro paćipe tu san spasime. Dža ando miro!"

8 Pale godova o Isus džalas pe sa e bare thaj cikne gava, propovedilas thaj navestilas e Bahtali nevimata palo o carstvo e Devlesko. Pale leste džanas e dešuduj apostolurja **2** thaj varesave manušnja saven o Isus oslobođisardas katar e bilačhe duhurja thaj sastarda len katar e nasvalimata: e Marija andar e Magdala, andar savi tradas efta benga, **3** e Jovana romnji e Huzošći savo sas e Irodosko upravitelj, e Suzana, thaj but aver save pomožinas e Isuse thaj e dešuduje apostolen pire lovenca thaj okoleja so saslena. **4** Dok još čidelaspe o but o them andar e razne gava, o Isus phendas lende akaja paramiči: **5** "Jek đes inklijisto o sejači te sejol. Dok sijolas, varesavo seme pelo po drom thaj o them uštadale a e čiriknja aviline thaj haline les. **6** Aver seme pelo pe barutni a kana inklijisto odma šučilo kaj nasle dosta vlage. **7** Varesavo seme pelo maškar e kangre thaj e kangre tasadine les sar barjonas zajedno lesa. **8** A varesavo napokon pelo pe lačhi phuv, niknosarda thaj bijanda šel drom majbut." Phendas godova thaj čhuta muj: "Ašunen kana već situmen kan!" **9** E učenikurja phučline e Isuse so značil godoja paramiči. **10** A vo phendas lende: "Tumende si dino te džanen e

tajne e Devlešće carstvošće, a averenđe si dino samo ande paramiča, kaj ando Sveti lil ačhel ramome: ‘vi ako dičhen či primetin, vi ako čhon kan či haćaren.’ **11** A akava so značil e paramiči: O seme si sago o alav e Devlesko. **12** Okova seme savo pelo po drom si sago e manuša save ašunen o alav, ali avel o beng thaj indarel o alav e Devlesko andar lendे ile te na paćan thaj te či spasinpe. **13** A varesave si sago o seme savo si posadime pe barutni phuv. Kana ašunen e Devlesko alav, odma prihvatin les e bahtasa, ali naj len koreno. Varesavi vrjama paćan, ali kana aven e kušnje von peren katar o paćipe. **14** A okova seme savo pelo ande kangre si sago e manuša save ašunen o alav, ali još pe lengo drom e trajošće brige tasaven len e barvalipeja thaj akale trajošće nasladenca thaj či anen lačho plodo. **15** Okova seme savo pelo pe lačhi phuv si sago e manuša save ašunen o alav thaj inćarenle ando lačho thaj plemenito ilo thaj ustraisaren dok či anen plodo.” **16** “Khonikal kana del jag o stenko či čhol les talo čaro niti talo kreveto, nego čhon les po čirako, te dičhen o svetlo okola save den andre. **17** Sa so si garado thaj čerdo tajno avela sikado javno thaj inkljela po videlo. **18** Len sama sar ašunen, kaj kas si delape lešće, a kas naj lelape lestar vi okova so gndil kaj si les.” **19** Ko Isus aviline lešći dej thaj lešće phral, ali katar o but o them naštik čerdine lesa svato. **20** Vareko javisarda e Isusešće: “Ćiri dej thaj cire phral ačhen avri thaj kamen te dičhentu.” **21** O Isus phendas lendе: “Mungri dej thaj mungre phral si okola save ašunen thaj izvršisaren o alav mungre Devlesko.” **22** Jek đes o Isus phendas pire dešuduj učenikonendе: “Hajde te nakhas pe koja rig e jezerošći.” O Isus thaj lešće učenikurja dine ando čamco thaj isplovisardine. **23** Dok plovinas, e Isuse lija e lindri. Ande godova muklape e

oluja po jezero. E lađica počnisarda te pherelpe e pajesa a von arakhlinepe ande bari briga pale piro trajo. **24** Aviline ko Isus, džungadine les thaj čhutine muj: "Sikavneja, sikavneja, tasadosa!" Vo džungadilo, thaj zapovedisarda e bavlajaće thaj e talasende thaj e talasurja smirosajle thaj nastanisarda tišina. **25** A o Isus phendas lendē: "Kaj tumaro paćipe?" A von ande dar thaj ando čudo phučenas jek avres: "Ko si akava te zapovedil e pajšeće thaj e bavlajaće, a von te pokorisarenpe lešće?" **26** Askal o Isus thaj lešće učenikurja otplovisardine pe obala ke gerasinsko krajo, savo si pe koja rig katar o Galilejako jezero. **27** Dok o Isus inklijelas pe obala, avilo angle leste o manuš ande savo sas e bilačhe duhurja. Već dugo či inđarelas e drze pe peste, niti trailas ando čher nego trailas ande limorja. **28** Kana o manuš dikhla e Isuse, čhudape pe koča angle leste thaj ande sasto glaso čhuta muj: "So kames mandar, Isuse, majbare Devlešće čhaveja? Moliv tut na mučisar man!" **29** (Kaj o Isus zapovedisardas e bilačhe duhošće te inklijel andar godova manuš. Kaj već lungo vрjama o bilačho duho inčarelas les ande piri vlast, Čak vi kana phandenas les ande lancurja thaj ande okurja, o manuš trgolas e lancurja thaj o beng inđarelas les ande pustinja.) **30** O Isus pe godova phučla les: "Sar bučhos?" Vo phendas: "Majbut džene sam katar jek," kaj ande leste dine e but bilačhe duhurja. **31** Thaj zamolisardine e Isuse te na naredil lendē te džantar ando bezdan. (*Abyssos g12*) **32** A okote ande gora sas bari gomila bale save čarjonas. Askal e duhurja zamolisardine e Isuse te mučel len te den ande bale. Thaj vo mukla len. **33** Askal e bilačhe duhurja inklijistine andar o manuš thaj dine ande bale. Thaj e bale pojurisardine niz o brego ando jezero thaj tasadile. **34** A kana dikhline okola manuša kaj lenas

sama pe bale so sas, našline thaj phendine pe gava thaj pe okoline thana so dikhline. **35** A o them inkljisto te dičhel so sas. Avile dži ko Isus thaj dikhline e manuše andar savo inkljistine e bilačhe duhurja sar bešel džike Isusešće pungre, furjardo ande drze thaj saste gođasa e dar askal dijas pe lende. **36** A okola kaj lenas sama pe bale phendine averendē, sar o Isus oslobođisardas e manuše ande savo sas e bilačhe duhurja. **37** Askal e Isuse zamolisarda sa o them andar e gerasinsko krajo te džaltar lendar kaj lijalen e bari dar. O Isus dija ando čamco thaj teljarda palpale ande Galileja. **38** A manuš andar savo o Isus tradas e bilačhe duhonen, zamolisarda e Isuse te šaj ačhel lesa, ali o Isus phendas lešće: **39** "Bolde tut čhere thaj phen sa so čerda tuće o Del." Vo đelotar thaj razglasisarda pe sasto gav so čerda lešće o Isus. **40** A kana o Isus boldape palpale pe koja rig e jezerošći, maladale o them kaj željno ažućarenas les. **41** Thaj dik, avilo o manuš kasko alav sas Jair, savo sas jek katar e vođe ande sinagoga. Thaj pelo pe pire koča angle Isusešće pungre thaj zamolisarda les te del ande lesko čher **42** kaj sas po meripe lešći jedino čhej savja sas varekaj katar dešuduj brš. Dok o Isus džalas ande Jairesko čher oko leste čicidelaspe sa o them katar sa e riga. **43** A maškar o them sas jek manušnji savi sas nasvali katar o godova kaj dešuduj brš thavdelas o rat latar. Sa so sasla dija pe doktorja thaj khonik naštik te sastarelas lat. **44** Nakhli palal leste thaj astardape e čoškostar katar e Isusešći haljina, thaj o rat odma ačhilo latar. **45** A o Isus phendas: "Ko astardape pale mungri haljina?" Savora počnisardine te braninpe, a o Petar phendas: "Sikavneja, o but o them čicideltut thaj spidelpe, a tu phučes ko astardape pale mande." **46** A o Isus phendas: "Vareko astardape pale mande. Haćardem sar e sila inkljisti

andar mande thaj vareko sastilo.” **47** Kana e manušnji dikhla kaj či ačhili neprimetno, izdralas e daratar thaj peli pe koča angle leste thaj angle sasto them phendas sostar astardape pale leste thaj sar odma sastili. **48** A vo phendas lače: “Čhejo, ĉiro pačipe sastardatu. Dža ando miro!” **49** Dok o Isus još ĉerelas svato e manušnjasa, avilo vareko andar e Jairesko ĉher ko Jair savo sas vođa ande sinagoga thaj phendas: “Ćiri čhej muli. Na mučisar majbut e sikavne.” **50** Ašunda godova o Isus thaj phendas: “Na dara! Samo paća thaj voj traila!” **51** Kana o Isus areslo ando ĉher, či muklas khonikašće te den andre lesa osim o Petre, o Jovane, o Jakov thaj e chorako dade thaj lače deja. **52** A savora save sas ando ĉher rovenas thaj žalinas pale čhori. A o Isus phendas lendē: “Na roven! Či muli, nego samo sovel!” **53** A von asanas lestar kaj džangline kaj muli. **54** O Isus astarda lat palo vas thaj čhuta muj: “Čhorije, uštii!” **55** Thaj lako duho boldape ande late thaj voj odma uštili, a vo naredisardas te denla te hal. **56** A lako dad thaj laći dej čudisajle, a vo zapovedisarda lendē te na phenen khonikašće so sas.

9 O Isus akhardas e dešuduj apostolen thaj dijalen moć thaj vlast pe sa e bilaĉhe duhurja thaj te sastaren e nasvalimata. **2** Biĉhalda len te navestin e Devlesko carstvo thaj te sastaren e nasvalen. **3** Thaj phendas lendē: “Na te avel tumen tumenca po drom ni rovliji, ni trasta ni so hana, ni love thaj na te avel tumen tumenca po duj haljine! **4** Kana den ande varesko gav, ačhen ande jek ĉher thaj na naĉhen andar o ĉher ando ĉher dok či džan ande aver gav. **5** Ande savo gav či primin tumen, inkljen andar godova gav thaj ĉinon o praho katar tumare pungre. Godova avela znako kaj mukline les lešće sudošće.” **6** Thaj e učenikurja teljardine majdur: obilarzinjas e gava, navestinas e

Bahtali nevimata thaj sastarenas e nasvalen. **7** Kana ašunda o vladiri o Irod so dogodisajlo, sas zbumime, kaj varesave phenenas kaj o Jovano savo bolelas uštilo andar e mule. **8** Aver phenenas pojavisajlo pe phuv o Ilja, a aver palem phendine: "Uštilo andar e mule varesavo proroko andar e purani vrjama."

9 A o Irod phendas: "Me čhindem e Jovanosko šoro. Ko si askal akava pale kaste gači ašunav?" Thaj rodelas prilika te dičhel e Isuse. **10** Kana e apostolurja boldinepe katar e okolne krajurja, phendine e Isusešće sa so čerdine. Askal o Isus inđarda len pesa te avel lenca korkoro, paše pašo gav savo akhardol Vitsaida. **11** Ali kana godova ašunda o them, teljarda pale leste. Vo primisarda len thaj phenelas lendje pale Devlesko carstvo thaj sastardas savoren ko trubuja sastipe. **12** Kana avilo majpaše o krajo e đesesko kasno mismere avile ko Isus majpaše e dešuduj učenikurja thaj phendine e Isusešće: "Akava si pusto krajo, a već si kasno. Muk e theme te džal pe okolne gava thaj e thana te cínen pešće vareso te han! kaj sam akate ando samotno krajo?"

13 A o Isus phendas lendje: "Tumen den len te han!" A von phendine, "Najamen majbut katar pandž mangre thaj duj mačhe, osim te džas te cínas hamasko pale sa o them." **14** A sas varekaj katar pandž milje muškarcurja (či đinavenas pe e manušnja thaj e čavra). O Isus phendas pe učenikonendje: "Phenen lendje te bešen ande skupine po pandžvardeš džene." **15** Thaj savora bešline. **16** A o Isus lijas e pandž mangre thaj e duj mačhe, dikhlas prema o nebo, blagoslovisarda len thaj phagla o mangro pa dija pire učenikonendje te podelin e themešće. **17** Savora haline thaj čaljile. Thaj katar okova so ačhilo e themešće cídine dešuduj pherde korpe kotora mangre thaj mačhe. **18** Jekhvar dok o Isus crdape po korkoro than te molilpe, lesa sas samo

lešće dešduj učenikurja. Pale godova phučla len: "So phenel o them, ko sem me?" **19** Von phendine: "Varesave phenen kaj san o Jovano savo bolelas, aver kaj san o proroko Ilija, a trite palem kaj uštalo andar e mule varesavo katar aver purane prorokurja."

20 A vo phučla len: "A tumen, so tumen phenen, ko sem me?" A o Petar phendas: "Hristo Pomazaniko e Devlesko!" **21** A o Isus zapovedisardas lendē te na phenen khonikašće kaj si vo o Mesija. **22** Thaj phendas: "Me, o Čhavo e Manušesko, trubul but te trpisarav. E starešine, e šorvale rašaja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar odbacina man. Mudarena man, a me o trito đes uštava andar e mule." **23** Pale godova o Isus phendas savorenđe: "Ako vareko kamel te avel mungro sledbeniko, neka odreknilpe korkoro pestar, nek svako đes lel piro trušul thaj nek džal pale mande. **24** Kaj svako ko kamel te spasil piro trajo, hasarela les; a ko hasarel piro trajo zbog mande, godova spasila les. **25** Savi korist si e manušes, ako zadobil sa o them, a korkoro pes hasarel ili pešće naudil?" **26** Ko ladžal mandar thaj mungre alavendar, lestar vi me, o Čhavo e Manušesko, ladžava kana avava ande slava mungri thaj e slava mungre Dadešći thaj e svete andželendi. **27** "Čačes phenav tumende: 'Varesave save si akate tumendar či merena dok či dičhena e Devlesko carstvo.'" **28** A kana nakhla varekaj katar ohto đes katar godola alava o Isus lijas pesa e Petre, e Jovano thaj e Jakove ande gora te molinpe. **29** Dok molilaspe, lesko muj promenisajlo, a e drze pe leste postanisardine parne thaj sjajne. **30** Ande godova pojavisajle duj manuša thaj čerenas svato e Isuseja. Sas godova o Mojsija thaj o Ilija. **31** Pojavisajle ande slava thaj čerenas lesa svato pale lesko smrto savo trubuja te podnesil ando Jerusalim te pherdol o Lil. **32** E Petre thaj lešće drugaren lija e lindri.

Kana džungadile, dikhline lešći slava thaj duj manušen save ačhenas lesa. **33** Thaj dok godola duj džene džanastar lestar, o Petar phendas e Isusešće: "Sikavneja, lačhe kaj sam kate. Te čeras trin senice: jek pale tute, jek palo Mojsije thaj jek palo Ilja." Či džanelas so phenel. **34** Dok vo još čerelas svato, pojavisajlo o oblako thaj zasinisarda len. Kana o oblako učharda len, lija len e bari dar. **35** Askal andar o oblako ašunilo o glaso savo phendas: "Akava si mungro Čhavo saves odabirisardem! Leste čhon kan." **36** Baš kana ašundilo o glaso, o Isus ačhilo korkoro. E učenikurja ačhenas thaj askal još khonikašće khanči či phendine pale okova so dikhline. **37** A kana thejara o đes o Isus thaj lešće učenikurja fuljistine katar e gora, avilo angle leste o but o them. **38** Askal varesosko manuš savo sas maškar o them čhuta muj: "Sikavneja, moliv tut dik mungre čhave, kaj si mandje jedinco. **39** Inćarel les o bilačho duho. Andar jekhvar počnil te čhol muj; čhudel pes thaj e spuma del lešće po muj. Gata nikada či mućel les thaj uništيل les. **40** Molisardem cire učenikonen te traden e bilačhe duho andar leste avri ali von naštik tradine les." **41** A o Isus phendas lendje: "O bilačhe thaj bi paćako manušalen! Kozom semasa tumenca, a tuman či paćan. Phučaman kozom još trpiva tumen! An akaring cire čhavel!" **42** Dok o čhavro avelas paše, o bilačho duho harada les pe phuv thaj čhinosarda les. A o Isus zapretisarda e bilačhe duhošće thaj odma sastarda e čhave thaj dijale lešće dadešće. **43** Savora divisajle okolešće so o Isus čerdas. Thaj dok savora čudinas pe okolešće so čerelas o Isus, o Isus phendas pire učenikonendje: **44** "Lačhe zapamtisaren so phenav tumendje: Me, o Čhavo e Manušesko, avava dino ande vas e manušendje." **45** Ali e učenikurja či haćardine so motholas, kaj nas lendje

dino te haćaren, o značenje sas lendar garado, a daranas te phučen les te objasnili lende. **46** E učenikurja počnisardine te raspravinpe ko maškar lende šaj avilosas majbaro. **47** O Isus džangla so si ande lende ile thaj lija e cikne čavre, čutale paše peste **48** thaj phendas lende: "Ko god primil akale cikne čavre zbog mande, man primil. A ko man primil, primil e Devles savo bičhalda man. O Del smatril kaj si majvažno okova savo si maj ponizno maškar tumende!" **49** Askal o Jovano phenda e Isusešće: "Sikavneja, dikhlaam ječe manuše sar ande Ćiro alav tradel e bilačhe duhonen. Amen phendam lešće te na Ćerel godova, kaj či džal pale tute." **50** A o Isus phendas lešće: "Na branin lešće! Kaj ko naj protiv tumende, pale tumende si!" **51** Kana avili majpaše e vрjama te o Isus boldelpe ando nebo, vo zurale odlučisarda te džan ando Jerusalimo. **52** Thaj bičhalda e glasnikonen angle peste. Von đele thaj dine ande varesosko samarijsko gav te pripremin lešće than kaj raćarela. **53** No okote o them či kamlas te primin les kaj sas po drom palo Jerusalim. **54** Kana godova dikhline lešće učenikurja o Jakov thaj o Jovano, phučline les: "Gospode! Kames te amen phenas te fuljel o oganj andar o nebo thaj uništīl len?" **55** A o Isus boldape lende thaj phendas lende kaj či gndin lačhe. **56** Thaj đeletar ande aver gav. **57** Dok džanas dromesa, varesosko manuš phendas e Isusešće: "Džava pale tute kaj god tu te džas." **58** A o Isus phendas lešće: "E lisicen si lende jazbine, thaj e čirikljen lende gnezdurja, a man e Čhave e Manušešće naj kaj mungro šoro te čav." **59** Varesave avrešće phenda o Isus: "Teljar pale mande!" A vo phendas lešće: "Gospode, muk man majsigo te džav te prahov mungre dade." **60** O Isus phendas lešće: "Muk e mulen te prahon pire mulen, a tu dža thaj navestisar e Devlesko carstvo." **61** Još vareko

phendas: "Me džava pale tute Gospode, ali muk man te džav prvo te jartoman katar mungri familija." **62** A o Isus phendas lešće: "Ni jek savo lel o plugo ande pire vas te oril thaj askal dičhel palpale, naj dostojo pale Devlesko carstvo."

10 Pale godova o Gospod odredisardas aver eftavardeš thaj duj učenikonen thaj bičhalda len po dujen angle peste ande svako gav thaj ande svako than kaj kamlas te džal. **2** Majsigo so bičhalda len phendas lendē: "E žetva si bari, a radnikurja si cara. Molisaren e Gospodare katar e žetva te bičhalel e radnikonen ande piri žetva. **3** Džan! Ake, bičhalav tumen sago e bakhroren maškar e ruva. **4** Na inđaren tumenca ni love, ni trasta, ni so podina. Dromesa na te hasaren tumari vrjama gajda kaj pozdravina e theme thaj čerena svato lenca. **5** Ande savo god čher den, prvo phenen: 'Miro akale čherešće!' **6** Te avilo okote vareko dostojo palo tumaro miro, tumaro miro ačhela pe leste. A ako naj khonik dostojo tumaro miro boldela pes tumende. **7** Kana aven ande varesosko čher, na načhen andar o čher ande aver čher, ačhen pe jek than han thaj pijen sa so inkalen angle tumende. Kaj o radniko zaslужil piri poćin." **8** Kana den ande savo gav thaj primin tumen, han so ponudin tumen. **9** Sastaren e nasvalen save si ande godova gav thaj phenen lendē: Akaleja pašilo tumendē e Devlesko carstvo! **10** A kana den ande varesavo gav thaj či primin tumen, inkljen pe lešće sokača thaj phenen: **11** Čak vi o praho andar tumaro gav, savo astardape pale amare pungre, khosas amendar sago o znako kaj o Del sudila tumendē. Ali kava džanen: Pašilo tumendē e Devlesko carstvo! **12** Phenav tumendē: Ando đes e sudosko majloče avela e themešće andar e Sodoma nego e themešće andar akava gav. **13** Teško tumendē manušalen andar o gav

Horazin! Teško tumenđe manušalen andar o gav Vitsaida! Kaj te e čudurja save dogodisajle tumende dogodisajle sas ando rumome gava o Tiro thaj o Sidon, e manuša andar godola gava već dumut obratisajlesas thaj bešlinesas ande hrapavo thaj neudobne drze ando praho sago znako palo pokajanje. **14** Ali e manušendje andar o gav Tiro thaj andar o Sidon po suda avela majloče nego tumenđe. **15** Vi tumen manušalen andar o Kafarnaum! Zar dži ko nebo avena vazdine? Dži ko than kaj si e mule haradona kaj si o tunjariko thaj e jag. (**Hadēs g86**) **16** Pale godova phendas e učenikonendje: “Ko tumende čhol kan, mande čhol kan. Ko tumen odbacil man odbacil, a ko man odbacil, odbacil okoles savo bičhalda man.” **17** Kana e eftavardeš thaj duj učenikurja boldine pes bahtale phendine: “Gospode, čak vi e bilačhe duhurja pokorinpes angle amende ande čiro alav!” **18** A o Isus phendas lende: “Dikhlem e bendenđe poglavica sar perel sar e munja andar o nebo. **19** Ake dijem tumen vlast te uštaven pe sapa thaj pe škorpijonurja thaj pe sa e sila e dušmaješći thaj khanči či naškodila tumenđe. **20** Ali na raduin tumen kaj e bilačhe duhurja pokorinpe tumenđe, Ali raduin tumen zbog godova kaj si tumare alava ramome ande Devlešći knjiga ando nebo.” **21** Ande godova časo o Isus pherdo bah ando Svetu Duho phendas: “Slaviv tut, Dade, tut savo san Gospodari e nebosko thaj e phuvjako, kaj garadan čiro čaćipe katar okola save smatrin pes mudre thaj umne, a objavisardan e ciknendje. Ej Dade! Gajda tuće svidjosajlo. **22** Mungro Dad sa dija man thaj khonik či džanel ko si o Čhavo, nego samo o Dad; niti ko si o Dad osim o Čhavo thaj okova kašće o Čhavo godova kamel te objavisarel.” **23** Askal boldape ke učenikurja kana sas korkoro lenca thaj phendas lende: “Blago e manušendje save

dičhen okova so tumare jakha dičhen! **24** Phenav tumenđe: But prorokurja thaj e carurja kamline te dičhen man thaj te ašunen man, ali či dikhline man thaj či ašundine man!" **25** Jekhvar uštalo jek sikavno e Mojsiješće zakonestar te probil e Isuse thaj phučlas: "Sikavneja, so trubul te čerav te dobiv večno trajo?"
(aiōnios g166) **26** A vo phendas lešće: "So ramol ando Mojsijesko zakono? So okote čitosardan?" **27** Askal o manuš phendas "Čumide e Gospode Devle čire saste ileja, čire saste dušava, čire saste snagasa čire saste gođasa, thaj volisar čire pašutne sago kaj volis korkoro tut!" **28** Pe godova phendas lešće o Isus: "Lačhe phendant. Godova čer thaj avela tut večno trajo." **29** Ali vo lija te sikavelpe pravedno, thaj phučla e Isuse: "A ko si mungro pašutno?" **30** A o Isus phendas: "Varesosko manuš fuljelas andar o Jerusalim ando gav savo akhardolas Jerihon. Thaj astardine les e razbojnikurja. Von čhudine lestar e drze, mardineles thaj ġeletar. O manuš ačhilo te pašljol opaš mulo. **31** Slučajno godole dromesa načhelas varesosko židovsko rašaj, dikhiale thaj nakhlo gajda kaj zaobiđisarda les. **32** A gajda vi o levito e rašajesko pomoćniko: nakhlo kotar, dikhiale thaj nakhlo paše leste. **33** Varesosko putniko Samarijanco areslo dži leste, dikhla les, thaj sažalisajlo pe leste. **34** Avilo dži leste thaj thoda e rane lešće e uljesa thaj e molasa thaj paċċarda len. Thaj čħutale pe piro magarco, inċċardale ande gostijonica thaj pobrinisajlo pale leste. **35** Thejara o ġdes inkalda duj rupune lovora, dija len e gostijoničarešće thaj phendas: 'Le sama pe leste. Ako so majbut potrošil, poćinava tuče kana boldava man.'" **36** Askal o Isus phučla les: "So phenes, savo katar akala ponaśisajlo sago pašutno prema okova saves astardine e razbojnikurja?" **37** A vo phendas: "Okova savo pomognisarda lešće." Pe godova o Isus

phenda lešće: "Dža thaj vi tu čer gajda!" **38** Dok o Isus thaj lešće učenikurja gajda putuinas majdur prema o Jerusalim, dine ande varesosko gav. Okote sas varesavi manušnji savi akhardolas Marta, primisarda len ande piro čher. **39** A sas lat phen savi akhardolas Marija. Voj bešelas dži ke Gospodešće pungre thaj ašunelas o alav lesko. **40** A e Marta sas but zauzmime godolesa kaj poslužilas. Voj avili leste thaj phendas: "Gospode! Zar či maris kaj munri phen mukla man korkoro te posluživ? Phen lače te pomožil man." **41** A o Gospod phendas lače: "Marta, Marta! Na ha holji thaj uznemiritu pale but godova, **42** a samo jek si važno. E Marija godova svatisardas thaj godova či lava latar."

11 Kana o Isus jekhvar završisardas e molitvava, nakhlo leste jek katar e učenikurja thaj phendas lešće: "Gospode, sikav men te molimen sago kaj o Jovano savo bolelas sikada pire učenikonen." **2** O Isus phendas lendje: "Kana molin tumen, phenen: 'Dade amareja ando nebo! Neka svetilpe čiro alav! Te avel o carstvo čiro! **3** Mangro amaro deamen svako đes! **4** Thaj jartosar amendje e bezeha amare, sago kaj amen jartosaras svakonešće ko sagrešisarel protiv amende thaj na de te peras ande kušnja!" **5** Thaj o Isus phendas lendje: "Zamislin te džan ke tumaro drugari ande opaš e rjat thaj phenen lešće: 'Drugarina, deman udžile trin mangre. **6** Kaj avilo mungro drugari dromestar, a naj man so te čhav angle leste te hal!' **7** A okova andral phenel lešće: 'Na dosadisar mandje! O vudar si već phandado, a e čhavrora si manca ando kreveto thaj soven. Naštik uštav te dav tut.' **8** Phenav tumendje: Ako či ni uštel te deles kaj si lesko drugari, uštela te del les zbog godova kaj lešće drugare naj ladžavo te avel uporno. **9** Isto gajda phenav tumendje: Mandjen thaj delape tumendje! Roden thaj aračhena! Maren po vudar

thaj putrelape tumende! **10** Kaj ko god mandel, primil. Ko rodel, aračhel. Ko marel po vudar, putrelpe lešće. **11** Savo dad maškar tumende kana o čavro lesko mandel lestar mačho, del les umesto mačho sap? **12** Ili kana mandel angro, zar dela les škorpijono? **13** Ako tumen, vi ako sen bilačhe, džanen te den lačhe darurja tumare čavrende, kozom majbut tumaro nebesko Dad dela Sveto Duho okolen save manden lestar!" **14** Jekhvar o Isus trada e bilačhe duho andar o manuš savo sas nemo. Kana inklijisto o bilačho duho, o nemo manuš počnisardas te čerel svato. Thaj o but o them divisajlo. **15** A varesave lendar phendine: "Vo tradel e bilačhe duhonen e Veelzevulešće silava, savo si e bendengo knezo." **16** A aver iskušisardine e Isuses gajda kaj rodenas lestar varesosko znako andar o nebo kaj o Del bičhalda les. **17** Ali o Isus džangla lendje gndimata thaj phendas lendje: "Ako e manuša andar isto carstvo borin pes maškar peste von uniština piro carstvo. Vi ako e familijače članurja borinpes maškar pende, uniština piri familija. **18** Ako si o beng ande peste podelime, sar ačhela lesko carstvo? A tumen phenen kaj me e Veelzevulešće silava tradav e bilačhe duhonen andar e manuša. **19** Ako me e Veelzevulešće silava tradav e bilačhe duhonen andar e manuša, kašće silava askal tumare učenikurja traden len? Gajda von korkoro dokažina kaj najsen ando pravo. **20** Ali ako me e Devlešće silava tradav e bilačhe duhonen, čačes avilo tumende e Devlesko carstvo." **21** O Isus još phendas: "Džikaj god o zuralo manuš, lačhe naoružime, aračhel piro čher, lesko barvalipe si sigurno. **22** Ali te avel o majzuralo lestar, svladila les thaj otmil lešće sa lesko oružije ande savo uzdilaspe, a o pleno razdelila." **23** Zato ko naj manca protiv mande si. Thaj ko manca či čidel, rspil. **24** Askal o Isus phendas: "Kana o

bilačho duho inkljel andar o manuš, lutil pe puste thana thaj rodel
pešće than kaj šaj te odmoril pes. A kana či aračhel o than,
phenel: ‘Boldava man ande mungro čher, ando manuš andar
savو inklijistem.’ **25** Thaj kana areslo o bilačho duho arakhlas
e manuše savо si sago o čučo čher, šlado thaj lačhardo. **26**
Askal džal thaj lel pesa efta aver duhurja, majgore lestar thaj del
andre thaj okote nastanilpe. Po krajo godole manušešće avela
majgore nego kaj sas lešće po početko.” **27** Dok o Isus godova
phenelas, varesošći manušnji kaj sas maškar o but o them
čhutas muj: “Blagoslovime o di čire dejako savо inđardatu thaj e
čuča save pilan!” **28** O Isus phendas: “Još majblagoslovime si
okova savо ašunel o alav e Devlesko thaj ačhel paćivalo!” **29**
Sar o them sa majbut čidelaspe o Isus počnisarda te mothol
lendje: “Tumen manušalen save train ande akaja vрjama sen
bilačhe manuša. Tumen roden znako. Ali aver znako či delape
tumendje osim e čudurja save o Del čerdas palo Jona. **30** Kaj
okova so sas e Jonasa sas znako e manušendje save trainas
ando gav savо akhardolas Niniva, a ande savо o Del bičhalda
les. Gajda okova so manca dogodilape avela znako kaj man, e
Čhave e Manušešće, o Del bičhaldas akale themešće. **31** Po
đes kana avela e Devlesko sudo, e carica savi dumut vladilas
e južno phujava, savi akhardolas Saba, uštela thaj osudila e
manušen save si ađes džude. Kaj dadural avili te ašunel e care
Solomone savо sas zurale mudro, a akate si vareko majbaro
vi katar o Solomon, a tumen či kamen te čhon kan leste! **32**
E manuša save majsigo trainas ando gav savо akhardolas
Niniva, uštena po đes kana avela e Devlesko sudo thaj osudina
e manušen save akana train. Kaj von pokaisajle kana o Jona
propovedilas, a ake, akate si vareko majbaro katar o Jona a

tumen još či pokaisajle!" **33** O Isus majdur sikavelas: "Khonik či del jag o stenko te čhol les po garado than, niti tale korpa, nego po čirako te okola kaj den andre dičhen o svetlo. **34** Ćiri jak si stenko ĉire telošće. Kana si ćiri jak sasti, sasto ćiro telo si ando svetlost. Ali, ako si ćiri jak nasvali, ćiro telo si ande tama. **35** Zato le sama te okova so gndis kaj si ande tute svetlost naj li tama. **36** Ako si sasto ćiro telo osvetlime thaj ni cara tama naj ande tute, askal sasto aveja prosvetlime, sago kana o stenko pire svetlosa osvetlil tut." **37** Kana o Isus dija gata o svato, avilo leste varesavo farisejo thaj akharda les ande piro čher te hal. Vo dija andre thaj lijas than pale sinija. **38** Kana godova dikhlas o farisejo, začudisajlo kaj o Isus bešlo pale sinija majsigo nego so thodas pire vas sago kaj trubujas prema e židovengo običaj. **39** A o Gospod phendas lešće: "Tumen e fariseja gadići trudin tumen te thoven tumaro tahaj thaj o čaro avrjal, a andral sen pherde pohlepe thaj e bilačipe. **40** Bi gođavalen! Naj li o Del okova kaj stvorisardas e manušes thaj pindžarel les andral sago vi avrjal? **41** Zato den okova so si andral, andar e tahtaja thaj andar e čare so handžvale inčaren samo pale tumende, okolenje savenđe si majpotrebno sago milostinja thaj saste avena čiste andral thaj vi avrjal. **42** Ali teško tumendje, farisejalen! Kaj den deš posto katar sa e začinurja thaj katar o povrće, a či marin pale pravda e manušendji thaj pale ljubav e Devlešći so si majvažno. Trubun te den deš posto, ali či troman te zanemarin majvažne stvarja andar o zakono. **43** Jao tumendje farisejalen! Kaj volin te bešen pe prve thana ande sinagoge thaj te e manuša pozdravin tumen pe javne thana. **44** Teško tumendje farisejalen kaj sen sago e limorja, save naj obeležime, pe save e manuša phirena a či džanen kaj si okote o limori thaj postain duhovno melale!"

45 Askal varesosko katar e sikavne e Mojsiješće zakonestar phendas e Isusešće: "Sikavneja, dok gajda phenes, vi amen vređos." **46** A o Isus phendas: "Jao vi tumenđe, sikavnalen e Mojsiješće zakonestar! Kaj čhon pe manuša o pharipe gajda kaj den len pravilo save naštik te indaren, a tumen korkoro ni e najesa či mrdnon te pomognin lende te indaren godova pharipe.

47 Teško tumenđe, kaj vazden e prorokendje spomenikurja, a tumare pradada mudardine len. **48** Godolesa kaj či train so e prorokurja sikavenas sve dočin kaj odobrin okova so čerdine tumare pradada: von mudardine len, a tumen spomenikurja vazden lende! **49** Zato vi o Del mudro phendas: 'Bičhalava lende e prorokonen thaj e apostolen. Varesaven lendar mudarena a varesaven progonina.' **50** Zato tumaro naraštaj smatrilape došalo palo rat kaj sas čhordo e prorokoneno katar o postanko e themesko, **51** katar o rat e prvo prorokosko džiko rat e poslednjo prorokosko, e Aveljesko dži ko rat e Zaharijasko, savo sas mudardo maškar o žrtveniko thaj o svetište. Ej phenav tumenđe, kaj rodelape o računo katar akaja generacija tumaro naraštaj avela odgovorno pale godova rat savo sas čhordo! **52** Jao tumenđe, sikavnalen e Mojsiješće zakonestar! Kaj line e cíja katar o džanglipe pale Devlesko carstvo thaj garadine katar e manuša. Korkoro či den andre ando carstvo, a či mućen te den andre okola kaj kamen te den." **53** Kana o Isus inkljisto okotar, e sikavne e Mojsiješće zakonestar thaj e fariseja počnisardine zurale te holjavon pe leste thaj navalisardine pe leste te phučen les but vareso. **54** Von dičhenas te astaren les ande varesavo pogrešno alav sar optužisardinesas les.

12 Askal cída pes majbut milje manuša, gajda kaj jek avrešće uštavenas e pungre. Ali o Isus prvo phendas pire učenikonendje:

"Len tumen sama kaj o farisejsko licemerje buljol sago o kvasco
savvo šukljarel sasto humer. 2 Kaj avel e vрjama kana sa so
si garado avela arakhado thaj sa so si tajno ašundola angle
savorende. 3 Zato, sa so phendine ande tama ašundola po
svetlo thaj sa so phendine varekašće po kan ande sobe katar
e krovurja propovedilape." 4 O Isus nastavisardas: "Phenav
tumenđe mungre drugarendе na daran katar okola save šaj
te mudaren samo o telo, a pale godova naštik čeren tumenđe
khanči. 5 Ali phenava tumenđe kastar trubun te daran: daran
katar o Del savo, šaj lel o trajo thaj askal čhudel les ando pakao.
Lestar daran! (Geenna g1067) 6 Pa či li bićinenpe pandž čiriklja
pale samo duj lovora? Pa palem ni ječe lendar o Del či bistrel.
7 A tumenđe si svako bal po šoro đinado. Zato na daran! Kaj sen
e Devlešće majvredne nego but e čiriklja!" 8 "Ko akate pe phuv
anglo them priznajil kaj pripadil mande, pale leste me o Čhavo e
Manušesko phenava, angle anđelurja e Devlešće kaj pripadil
mande. 9 Ali okova savo odreknilpe mandar angle manuša
akate pe phuv, gajda vi me odreknivaman lestar angle anđelurja
e Devlešće. 10 Ali phenav tumenđe ko mothol vareso protiv o
Čhavo e Manušesko, jartolape lešće. Ali okolešće ko hulil po
Sveto Duho, či jartolape lešće. 11 A kana anena tumen po sudo
thaj ande sinagoge, angle poglavarja thaj angle vlast, na vodin
briga so phenena te branin tumen! 12 Kaj o Sveto Duho ande
godova časo sikavela tumen so te phenen." 13 Vareko maškar o
them phendas lešće: "Sikavneja, phen mungre phralešće te
podelil manca so muklas amendе amaro dad." 14 Pe godova o
Isus phendas lešće: "Manuša, ko čhuta man te avav tumaro
sudco ili deliv maškar tumende?" 15 Askal phendas savorende:
"Len tumen majdur katar svako pohlepa, kaj o čačo trajo či avel

katar okova so situmen.” **16** Askal o Isus phendas lendē akaja usporedba: “Varesave barvale manušešće but bijanda e phuv **17** thaj ačhilo te gndil ande peste: ‘So te čerav? Kaj najman kaj te čhav sa akava so bijanda mande e phuv.’ **18** Thaj phendas: ‘Ake so čerava! Haravava mungre žitnice thaj vazdava majbare thaj okote čhava sa mungro điv thaj mungro lačhipe. **19** Askal phenava korkoro mande ake situ ande zalihe but lačhipe pale but e brš kaj aven. Dušo mungrije, akana odmoritu, ha, pi thaj veselitul’ **20** Ali o Del phendas lešće: ‘Bigodavereja! Već arjat mereja! A sa so čidan, kasko avela?’ **21** Gajda avela okoleja kaj čidel pešće barvalipe, a či čidel barvalipe savo si vredno ande Devlešće jakha.” **22** Askal o Isus phendas pire učenikonende: “Zato phenav tumendē, na daran pale tumaro trajo so hana, ni palo telo so lena pe tumende. **23** Kaj o trajo si maj vredno katar o habe, a o telo katar e drze. **24** Dičhen pe gavranurja! Niti sadin niti čiden, naj len spremište ni žitnice, thaj tumaro Dad nebesko pravarelen. Kozom sen tumen majvredne nego e čiriklja! **25** A ko tumendar šaj e briganca te lundarel piro trajo samo pale jek đes? **26** Dakle, ako tumen naštik čeren ni okova so si majcara, sostar askal stalno han holji pale sa aver? **27** Lače dičhen e divlje luludā sar barjon! Či trudinpe niti suven pešće drze. A phenav tumendē kaj ni o caro Solomon ande sa piro barvalipe či inđarelas pe peste gajda šukar drze sago akala divlje luludā. **28** Ako o Del gajda šukar furjarel e poljsko čar, savi ađes si, a već thejara čhudelpe ando bov te phabol, kozom majbut šukar furjarela tumen. Tumen cara paćivalen! **29** Zato vi tumen na samo gndisaren pe godova dali situmen dosta te han thaj te pijen. Na uznemirin tumen zbog godoval! **30** Sa godova roden e manuša save či pindžaren e Devles. Tumaro

nebesko Dad džanel kaj sa godova trubul tumen. **31** Nego roden e Devlesko carstvo, a godova sa nadodaila pe tumenđe! **32** Na dara mungro cikno stado! Kaj si e volja tumare Dadešći te del tumen o Carstvo. **33** Bićinen okova so situmen thaj e love den e čorende! Gajda čidena tumenđe trjaste save či phurjon thaj barvalipe savo či propadnila, večno blago savo si ando nebo kaj o čor či avel thaj kaj o moljco či halales. **34** Zato, kaj si čiro barvalipe, okote avela vi čiro ilo.” **35** O Isus phendas lende vi akava: “Aven spremne te služin thaj tumare stenkurja neka phabon. **36** Aven sago okola kaj ažućaren pire gospodare kana boldel pes andar e svaturja te odma putren lešće čim aresel thaj marel po vudar, **37** Blago o kole slugonenđe saven o gospodari, kana avela, aračhel džungade! Čačes phenav tumenđe, kaj korkoro o gospodari čhola len pale sinija te bešen thaj čhola pe peste o keceljko, te poslužil len. **38** O gospodari šaj te boldel pes ande opaš e rjat ili ande zora a blago e slugendje saven o gospodari aračhela kaj si još džungade thaj ažućaren les. **39** Ali akava džanen: te o domaćino džanglasas ande savo časo avela o čor, či muklasas te o čor provalil ande lesko čher. **40** Vi tumen aven spremne, kaj me, o Čhavo e Manušesko, avava ando časo kana či očekuin man.” **41** Pe godova o Petar phendas: “Gospode, phenes li godoja usporedba samo pale amende ili vi pale savorende?” **42** A o Gospod Isus phendas: “Ko si okova verno thaj razumno upravniko saves o gospodari čhola te vladil pe lešće sluge thaj te del len habe ande pravo vrjama? **43** Blago godole slugašće saves lesko gospodari, kana avela, aračhel kaj čerel gajda. **44** Čačes, phenav tumenđe, o gospodari čhola godole slugone te upravljal lešće saste barvalipeja. **45** Ali ako godova sluga phenel ande piro ilo: ‘Mungro gospodari či avela

gajda sigo' thaj ačhel te marel e slugonen thaj e sluškinjen, te hal, te pijel thaj te matol, **46** avela lesko gospodari ande godova des kana vo či očekul thaj ando časo kana vo či ni džanel, thaj strogo kaznila les thaj odredila lesko than maškar okola save či paćan, **47** O sluga savo pindžarel e volja pire gospodarišći, a khanči či čerdas te pripremil pes pale vrjama kana boldelape lesko gospodari, avela strogo kaznime. **48** A okova sluga kaj či džanglas e gospodarešći volja, a čerda vareso so zaslужil kazna, cara avela mardo. A katar okola kašće but dijas lendar majbut vi rodelia. Okolestar kašće si but poverime lestar but vi rodelape."

49 Askal o Isus phendas: "Me avilem te čhudav jag e sudošći pe phuv! Sar volisardemas te već počnisardas te phabol! **50** Ali majsigo trubul te pretrpiv e muke thaj o smrto, zurales si mande pharo dok godova či avel gata! **51** Gndisaren kaj me avilem te anav miro pe phuv maškar o them? Nisar. Avilem te anav razdor. **52** Kaj katar akana e familija rspilape: trin džene avena pe mungri rig, a aver duj protiv ili duj pe mungri rig a trin protiv mande. **53** Boldelape o dad protiv o čhavo, thaj o čhavo protiv o dad, e dej protiv e čhej, thaj e čhej protiv e dej, e sokra protiv e bori thaj e bori protiv e sokra." **54** A e bute themešće o Isus phendas: "Kana dičhen kaj o kalo oblako avel katar o zapad, odma phenen: 'Dela o bršnd!' Thaj gajda si. **55** Kana dičhen kaj phurdel e balval katar e pustinja po jugo, phenen: 'Avela tati vrjama', thaj gajda avela. **56** Licemerja! Džanen te prosudisaren o izgled e nebosko thaj e phuvjako. Sar askal či pindžaren mungre znakurja save trubuinesas te pindžaren! **57** Tumen korkoro trubuinesas te pindžaren so si ispravno! **58** Sago vi ako vareko prl tumen zbog o dugo savo či poćindine thaj kamel te inđarel tumen po sudio, još dromesa den sa tumendar

te e nagodbasa rešin tumen lestar, te či inkalel tumen anglo sudo. O sudco dela tumen ko stražari, a o stražari čhudela tumen ande tamnica. **59** Phenav tuče: či inkljeja kotar dok či poćines sa so san udžile džiko poslednjo lovoro.”

13 Askal aviline varesave manuša thaj phendine e Isusešće kaj o Pilato savo sas rimske upravniko dijas naredba te mudaren pes varesave manuša andar e Galileja. Thaj sas mudarde ando jerusalimsko Hramo dok anenas e žrtve. **2** O Isus phendas lende: “Dali si godova dokaz kaj godola Galilejcurja save nasradisardine sas majbut bezechale katar aver Galilejcurja? **3** Nisar! Phenav tumende: vi tumen gajda avena duhovno hasarde ako či obratintumen ko Del! **4** Ili gndin kaj okola dešuohto, pe save haradili e Siloamsko kula thaj mudarda len sas majbut bezechale katar sa e manuša save trainas ando Jerusalim? **5** Nisar! Phenav tumende: vi tumen gajda avena duhovno hasarde ako či obratin tumen ko Del.” **6** Askal o Isus phendas lende akaja usporedba: “Varesave manuše sas zasadime smokva ande lesko vinograd, pa kana avilo te rodel pe late plodo, ali či arakhla les. **7** Zato phendas e vinogradarešće: ‘Ake, već trin brš avav thaj rodav plodo pe akaja smokva thaj či arakhav les. Čhin lat. Sostar te cрпil e phuv?’ **8** A o vinogradari phendas lešće: ‘Gospodarina, mukla još akava brš, a me hanavava oko late thaj čhava oko late o štalsko gunoj. **9** Možda ipak pe okova brš bijanel. A ako či bijanel askal čhineja lat.’” **10** Jek savato dok o Isus sikavelas ande jek sinagoga. **11** Okote sas varesavi manušnji savi dešuohto brš sas grbavo thaj naštik uspravilaspe. Ande late sas o bilačho duho savo čerelas te avel nasvali. **12** Kana o Isus dikhala, akhardala peste thaj phendas: “Manušnije, oslobodime san katar čiro nasvalipe!”

13 Thaj čhuta pire vas pe late, a voj odma uspravisajli thaj počnisarda te slavil e Devle. **14** A okova savo sas vođa ande sinagoga holjajlo kaj o Isus sastardas ando savato, thaj phendas e themešće: "Šov si đes ando kurko kana trubul te čerelpe bući! Ande godola đesa aven thaj saston, a na ande savatosko đes!"

15 O Gospod askal phendas lešće: "Licemerja! Vi tumen čeren bući savatone. Zar či svako tumendar savatone odrešil pire guruve ili magarco katar e jasle thaj indarel les po paj te napolil les? **16** Naj li vi voj čhej andar e Avraamesko plemeno, savja o Sotona phangla već dešuohto brš, či li trubujasas vi lat o Del te odrešil katar godova nasvalipe savo si laće okurja ande savatosko đes?" **17** Pe godova sa lešće protivnikurja ladžajle, a sa aver raduisajle e šukar delendje save o Isus čerdas. **18** Pale godova o Isus phendas: "Sova si slično e Devlesko carstvo? Sova te usporedisarav les? **19** Slično si e gorušicače zrnosa savo si zurale cikno, kana o manuš lel les thaj čhudeles ande piri bar. Barjol thaj čerdol ando kaš thaj e čiriklja čiden pes thaj čeren gnezdurja ande lešće ranja." **20** Thaj palem phučla len: "Sova te usporediv e Devlesko carstvo? **21** Vo si sago sago o kvasco savo lel e manušnji thaj šukljarel les ando but aro, dok sa či vazdel pes. aro dok sa či šukljo." **22** Gajda o Isus načhelas kroz e gava thaj e varošice, sikavelas thaj putuilas ando Jerusalim. **23** Askal vareko phendas lešće: "Gospode, dali si cara okola kaj spasinpe?" A o Isus phendas lende: **24** "O vudar e nebosko si usko. Trudin tumen te den andre kroz leste, kaj phenav tumendje, but rodena te den kroz leste, ali naštik dena. **25** Kana o gospodari e čheresko zaključil o vudar avela prekasno. Askal ačhena avri marena po vudar thaj phenena: 'Gospode, putar amendje!' Vo phenela tumendje: 'Či džanav ko

sen, ni katar sen.' **26** Askal počnina te phenen: 'Pa amen tusa halam thaj pilam, a tu sikavejas pe amare sokača!' **27** A vo phenela tumendē: 'Či džanav ko sen. Džantar mandar savora save nepravda čeren!' **28** okote avela o roipe thaj o škripipe e dandenca kaj avena gajda holjarike kana dičhena e Avraame, e Isako, e Jakove thaj sa e prorokonen ande Devlesko carstvo, a tumen avena čhudine avri. **29** Askal avela o but o them katar o istok thaj katar o zapad, katar o severo thaj katar o jugo thaj bešena pale sinija ande Devlesko carstvo. **30** Thaj dik, okola save si akana prve askal avena pe poslednjo than, a okolen save akate smatin kaj si poslednje avena majbare." **31** Ande godova časo aviline varesave fariseja thaj phendine e Isusešće: "Inklji thaj džatar akatar, kaj o caro lrod kamel te mudarel tut." **32** A o Isus phendas lendē: "Džan thaj phenen godole lisicače: 'Ake, tradav e bilačhe duhonen thaj sastarav ađes thaj thejara, thaj trito đes avava gata.' **33** Ali ađes, thejara thaj overthara moraš te nastaviv o drom, kaj valda e prorokurja naštik aven mudarde avrjal o Jerusalime. **34** Jerusalime, Jerusalime, savo mudares e prorokonen thaj čhudes e bara dži ko smrto pe okola save si e Devlestар bičhalde tuće! Kozom drom lijem te čidav čire čavren, sago e kvočka savi čidel pire pujen tale pešće phaka, ali tumen či kamline! **35** Ake akana, tumaro čher avela pusto! Thaj phenav tumendē, či dičhena man dok či avel o časo kana phenena: 'Blagoslovime o kova savo avel ando alav e Gospodesko!"'

14 Jek savato avilo o Isus ando čher ke jek vođa e farisejengo te hal lesa. Okola save sas okote lačhe lenas sama pe leste so čerela. **2** Kaj pojavisajlo anglo Isus varesavo manuš savo sas nasvalo gajda kaj sas les paj thaj šuljolas lestar. **3** Pe godova o Isus phučla e sikavne e Mojsiješće zakonestar thaj e

farisejen: "Dali si muklino prema e Mojsijesko zakono te savatone sastarelpes o manuš ili naj?" **4** A von khanči či phendine. Askal o Isus čhuta pire vas po nasvalo manuš, sastardale thaj phendas lešće kaj šaj džaltar. **5** A o Isus phendas: "Ko tumendar savatone či čerel bući? Ako varekašće tumendar o čhavro ili o guruv perel ande haing, zar či odma inkalena les?" **6** Pe godova naslen so te phenen. **7** Kana o Isus dikhlas sar okola kaj si akharde pe gozba len pešće prve thana te bešen, phendas lenđe e usporedba: **8** "Kana vareko akharel tut pe svaturja, na beš po prvo than kaj so ako si akhardo vareko ko si majvažno tutar? **9** Te či o domaćino savo akhardas tut thaj vi les phenela tuće: 'Ušti thaj de o than okole manušešće.' Askal ladžavoja, ušteja thaj bešeja po paluno than. **10** Nego kana vareko akharel tut dža thaj beš pe paluno than, thaj kana avela okova kaj akharda tut, phenel tuće: 'Drugarina pripremisardem tuće majlačho than!' Askal aveja počastime angle sa save si akharde. **11** Kaj, svako ko korkoro pes uzvisil, avela ponizime, a ko korkoro pes ponizil, avela uzvisime." **12** A askal o Isus bolda pes ko domaćino thaj phendas lešće: "Kana čeres habe ili večera, na akhar cire drugaren, ni cire phralen, ni cire familija, ni cire barvale komšijen, te či vi von možda tut akhardinesas thaj pe akava način boldinesas tuće. **13** Nego kana čeres gozba akhar e čoren, sakaten, banden, thaj koren. **14** Kaj len naj sova te bolden tuće. Gajda aveja blagoslovime kaj o Del pale godova nagradila tut kana vo vaskrsnila e pravedne manušen andar e mule." **15** Kana godova ašunda jek katar e manuša pale sinija, phendas e Isusešće: "Blago okolešće savo hala ande Devlesko carstvo!" **16** A o Isus phendas lešće: "Varesosko manuš čerda bari večera thaj akhardas e but e themes. **17** Kana

e večera sas gata, bičhaldas e sluga te phenel e gostonenđe:
‘Sa si gata. Aven!’ **18** A von jek pale avreste phendine kaj naštik
te aven. O prvo phendas lešće: ‘Ćindem njiva thaj trubul te
džav te dikhavla. Moliv tut, jartosar man ke godova manuš.’
19 Aver phendas: ‘Ćindem deš guruva, thaj trubul te džav te
isprobiv len dali si lačhe. Moliv tut, jartosar man ke godova
manuš.’ **20** O trito phendas: ‘Upravo ženisajlem thaj zato naštik
te avav.’ **21** O sluga boldape thaj javisarda godole domaćinešće.
Askal o domaćino holjalo thaj phendas e slugašće: ‘Inklji brzo
pe sokača e gavešće thaj an akaring e čoren, sakaten, koren
thaj e banden.’ **22** Kana o sluga gajda čerdas, javisardas e
Gospodarešće: ‘Gospodarina, čerdo si so phendant thaj još si
than.’ **23** O gospodari phendas e slugašće: ‘Inklji pe droma avrajl
o gav thaj trade len te aven te pherdol mungro čhere themesa.
24 Kaj phenav tumenđe: Ni jek katar okola manuša save sas
majsgo akharde či hana ni zalogajo katar e gozba savi čerdem.”
25 E Isuseja putuilas o silno them. O Isus boldape thaj phendas
lendje: **26** “Ako vareko kamel te avel mungro učeniko, moraš te
volil man majbut nego pire dade, deja, romnja, čhavren, phralen,
phejen, pa majbut vi katar piro trajo. Inače naštik avel mungro
učeniko! **27** Ko či lel piro trušul thaj či džal pale mande thaj
naj spremno te merel pale mande, naštik avel mungro učeniko!
28 Kaj khonik tumendar, kana kamel te sagradil e kula, či prvo
bešel thaj proračunil e troškurja te dičhel dali sile sova te završil.
29 Inače šaj dogodisajlo sas lešće te uspil samo te čhol o temelji
thaj naj les dosta love te završil, a askal savora save godova
dikhlinesas mardinesas muj lestar **30** thaj phenena: ‘Akava
manuš počnisarda te gradil, a naštik završil!’ **31** Ili savo caro
teljardasas ando rato aver caronenca a te majsgo či bešel thaj

gndil dali šaj pire deš milje vojnikonena te svladil okoles savo
avel pe leste pire biš milje vojnikonena? **32** Ako procenil kaj
naštik te svladil len, bičhalela pire manušen te roden miro dok
si lendē protivnikurja još dur po drom. **33** Zato khonikal naštik
postanil mungro učeniko savo či mućel sa so siles zbog mande.”
34 Askal o Isus još phendas lendē: “O lon si lačho. Ali ako o lon
naj londo, sova askal londarelape? **35** O bilondo lon naj lačho ni
pale phuv, ni palo gnoište, nego samo te čhudel pes. Ašunen
kana već situmen kan!”

15 Oko o Isus cídapes e but e carinikurja thaj e bare bezechale
manuša te ašunen les sar sikavel. **2** Zato e fariseja thaj sikavne
e Mojsiješće zakonestar mrmljinjas: “Družilpe e bezechalenca
thaj još čak vi hal lencal!” **3** Pe godova o Isus phendas lendē
akaja usporedba: **4** “Ko tumendar, ako si les šel bakhre thaj
hasarel ječe či mućela okolen injavardeš thaj inja ande divljina,
thaj či đelosas te rodel godole ječe dok či aračhel les? **5** A
kana aračhel les, pherdo bah čhol les pe dume **6** thaj boldel
les čhere thaj čim aresel čhere akharel pire komšijen thaj pe
drugaren thaj phenel lendē: ‘Raduin tumen manca! Arakhlem
mungre hasarde bakhres.’ **7** Phenav tumendē, gajda savora
ando nebo avena majbahtale pale jek bezechalo manuš savo
obratilpe e Devlešće nego pale injavardeš thaj inja save gndin
kaj si pravednikurja thaj kaj či trubun te obratines ko Del.” **8**
O Isus phendas lendē: “Savi godoja manušnji, ako silat deš
rupa thaj jek hasarel, či del jag o stenko thaj lačhe šlavel o
čher rodel dok či aračhel les? **9** A kana aračhel les, akharel
pire komšinicen thaj pire drugaricen thaj phenel lendē: ‘Raduin
tumen manca! Arakhlem o rup savo hasardem.’ **10** Phenav
tumendē, kaj gajda e Devlešće anđelurja raduina pes pele jek

bezehalo savo obratil pes.” **11** Thaj o Isus nastavisarda te ĉerel svato: “Varesave manuše sas duj čhaye. **12** O majterno phenda pire dadešće: ‘Dade, deman akana mungro naslestvo savo pripadil mande.’ Thaj o dad podelisarda o barvalipe. **13** Kana nakhline varesave ĩesa o majterno čhavo cidas sa piro thaj oputuisarda ande dur e phuv thaj okote potrošisarda sa piro barvalipe pire bilaĉhe trajosa. **14** Kana potrošisarda sa, dija e bari bok ande godoja phuv, thaj nas les so te hal. **15** Askal ĩelo thaj zaposlisajlo sago sluga ke jek manuš ande godoja phuv thaj čarjarelas lešće balen. **16** O čhavo sas gajda bokhalo kaj rado halasas vi e ljuiske katar e maune save hanas e bale, ali khonikal ĉi delas len lešće. **17** Kana napokon avilo peste, phendas: Ke mungro dad e najamnikonen si habe gaći kaj uvek vi aĉhel, a me akate merav bokhatar! **18** Uštava, teljarava ke mungro dad thaj phenava lešće: ‘Dade, sagrešisardem protiv tute thaj protiv o Del ando nebo! **19** Najsem majbut dostojo te akharama cire čhavesa. Primima sago jeĉhe katar cire najamnikurja.’ **20** Uštilo thaj teljarda ke piro dad. Dok sas još dur katar piro ĉher, lesko dad dikhla les dok sas još po drom thaj sažalisajlo pe leste thaj prastajas angle leste, dijales mrtiko thaj čumida les. **21** A o čhavo phendas lešće: ‘Dade, sagrešisardem protiv tute thaj protiv o Del! Najsem majbut dostojo te akharama cire čhavesa.’ **22** A o dad phenda e slugende: ‘Brzo inkalen e majšukar haljina thaj den pe leste! Čhon lešće e angrušći po naj thaj e sandale pe lešće pungre! **23** Anen e majthule guruve thaj denle čhurjasa, pa te pogostime thaj te veselime. **24** Kaj, akava mungro čhavo sas mulo thaj akana bolda pes ando trajo, hasardo sas thaj akana arakhadilo!” Thaj počnisardine te veselinpe. **25** Pale godoja vrjama lesko majpurano čhavo ĉerelas bući ande njive.

A kana boldape thaj sas već paše, andar o čher ašundolas e muzika thaj o čhelipe. **26** Pa akhardas ječe slugo te phučel so si godova. **27** A o sluga phendas: 'Bolda pes ĉiro phral thaj ĉiro dad dija ĉurjasa e thule guruve te proslavil kaj lesko ĉhavo bolda pes džudo thaj sasto.' **28** O maj purano phral holjajlo thaj či kamla te del andre. Askal o dad inkljisto thaj počnisarda te molil les te del andre. **29** A vo phendas pire dadešće: 'Me ake gaći brš služiv sago robo tuće thaj nikada či obisardem te ĉerav so phendan mande, a tu nikada ni jarco či dijan man te proveselima mungre drugarenca. **30** A kana avilo kava ĉiro ĉhavo savo e kurvenca haljarda sa ĉiro barvalipe, tu dijan lešće ĉurjasa majthule guruve.' **31** Pe godova o dad lesko phendas lešće: 'Čhaveja, tu san uvek manca thaj sa mungro vi ĉiro si. **32** Ali trubul te radujimen thaj veselimen kaj akava ĉiro phral sas mulo thaj akana bolda pes ando trajo, hasardo thaj arakhadilo!"

16 O Isus askal phenda pire učenikonende e usporedba: "Sas varesavo barvalo manuš saves sas baro sluga saves e manuša prnas kaj rspil o barvalipe pire gospodaresko. **2** O barvalo manuš akharda pire bare sluga thaj phendas lešće: 'So godova ašunav pale tute? Sikav mande o računo kaj ramosardan sar vodijas e briga pale mungro barvalipe zato kaj majbut naštik aves mungro baro sluga!' **3** Pe godova o baro sluga phendas ande peste: 'So te ĉerav kana mungro gospodari či del više te ĉerav bući pale leste? Te džav te hanavav najman snaga. Te prosiv? Ladžavo si mande. **4** Džanav so ĉerava! Thaj kana gajda ĉerava e manuša lačhe primina man ande pire ĉhera, kana majbut či avava e gospodaresko baro sluga.' **5** Askal akhardas ječe po ječe katar o kola save sas udžile lešće gospodarešće. Thaj phučlas e prvo manuše savo sas udžile: 'Kozom san udžile mungre

gospodarešće?' **6** 'Šel bačve maslinsko zetino', phendas o kova
savо sas udžile. A o baro sluga phendas lešće: 'Le čiro računo
beš thaj odma ramosar pandžvardeš.' **7** Pale godova phendas e
averešće: 'A tu, kozom san tu udžile?' 'Šel mere điv.' Phendas vi
lešće: 'Le čiro računo thaj ramosar pe ohtovardeš.' **8** Thaj o
gospodari pohvalisarda e bilačhe bare slugas kaj sas snalažljivo.
Kaj e manuša akale themešće majsnažljivo postupin prema
okola save si lendje slične, nego e manuša katar o svetlost.
(aiōn g165) **9** A me phenav tumendje, steknin tumendje drugaren
gajda kaj ispravno koristin akale themesko barvalipe thaj kana
o barvalipe majbut či avela korisno o Del primila tumen ande
večne stanurja ando nebo. **(aiōnios g166)** **10** Ako šaj paćas e
manušešće ande cikne buća, askal šaj paćas lešće vi ande
bare buća thaj ako naštik paćas e manušešće ande cikne buća
askal naštik paćas lešće ni ande bare buća. **11** Ako naj senas
paćivale ande e themesko barvalipe, sar o Del poverila tumendje
duhovno barvalipe te upravin lesa? **12** Thaj ako ande averesko
barvalipe naj senas paćivale, sar o Del dela tumen tumaro? **13**
Ni jek sluga naštik robuil duje gospodarenje ande isto vrjama.
Kaj ječe mrzala, a averes volila; ili ječešće avela paćivalo
a avres prezirila. Naštik služin e Devlešće thaj e barvalipešće
ande isto vrjama." **14** Sa gadava ašundine e fariseja save sas
pohlepne pale love thaj marenas muj katar o Isus. **15** A o Isus
phendas lendje: "Tumen čeren tumen kaj sen pravedne anglo
them, ali džanel o Del tumare ile. Kaj so e manuša smatrišaren
vredno, e Devlešće grjacolpe." **16** Askal o Isus phenda lendje:
"E Mojsijesko zakono thaj e knjige save ramosardine e purane
prorokurja sikavenas pe sa dok či avilo o Jovano savo bolelas,
a katar askal navestilaspe e bahtali nevimata palo carstvo e

Devlesko. Thaj katar askal nagovorisaras savoren te den ande Devlesko carstvo. **17** Ali godova či značil kaj e Mojsijesko zakon majbut či vredil kaj majloče nestanila o nebo thaj e phuv, nego te propadnil jek tačkica andar o zakono. **18** Sago kaj ramol ando zakon: svako ko rastavilpe katar piri romnji thaj lel avrja, ĉerel preljub; thaj ko oženilpe e romnjasa savi si rastanime, preljub ĉerel.” **19** Askal o Isus nastavisarda: “Sas varesosko barvalo manuš, savo lelas pe peste majšukar thaj maj kuč drze, trailas svako đes raikane thaj veselilaspē. **20** A angle lesko vudar pašljolas varesavo čoro manuš savo sas sa ande čirurja. Lesko alav sas Lazar, **21** thaj čeznilas samo te čaljol e prušukanca save perenas katar e barvalešći sinija. Dok gajda pašljolas avenas e džućhela thaj čarnas e čirurja pe leste. **22** A kana mulo o čoro, e anđelurja inđardinele ande Avramešće angalja. Pale godova mulo vi o barvalo manuš, thaj prahosardine les. **23** A lešći duša đeli po than kaj si e mule, thaj dok sas ande bare muke vazda pire jakha thaj dadural dikhlas e Lazare ande Avramešće angalja. (**Hadēs g86**) **24** Thaj čhutas muj: ‘Dade Avraame, smiluitu mande thaj bičhal e Lazare te umočil piro naj ando paj thaj šudrjarel mungri čhib kaj zurales mučiman ande kava plameno.’ **25** Pe godova phendas o Avram: ‘Detut godi, čhaveja, kaj tu pale čiro trajo primisardan čiro lačhipe, a gajda vi o Lazar piro bilačhipe. Akana vo akate tešilpe, a tu mučistu. **26** Osim godova, maškar amende thaj tumende si bari provalija thaj vi okola save kamlinesas naštik načhen okotar akaring, niti akatar okoring.’ **27** Pe godova o barvalo manuš phendas: ‘Moliv tut askal, dade, bičhal e Lazare ande čher mungre dadesko. **28** Kaj siman pandž phral pa neka džal thaj upozoril len te na vi von aven akaring ande kava than e

mukengo.' **29** A o Avram phendas lešće: 'Opominl len o Mojsija thaj e prorokurja ande prire zapisurja. Neka čiton thaj čhon kan lende.' **30** A vo phendas: 'O na, dade Avraame! Nego te avilo lende vareko andar e mule, obratinape.' **31** A vo phendas lešće: 'Ako či ašunen e Mojsija thaj e prorokonen, či paćana sa vi te uštel thaj avel lendē vareko andar e mule."

17 O Isus phendas pire učenikonendē: "O iskušenje moraš te avel, ali teško e manušešće kroz savo avel o iskušenje. **2** Kasave manušešće avilosas majlačhe te phanden lešće mlinsko bar oko e kor, thaj te čhuden les ando more, nego te crdel po bezeh ječe katar akala manuša saven si cara paćipe. **3** Upozoriv tumen! Ako čiro phral savo si verniko pogrešil, ukori les thaj jartosar lešće ako pokailpe. **4** Pa ako vi efta drom po đes sagrešil protiv tute thaj efta drom po đes avel thaj phenel tuće: 'Jartosar mande. Pogrešisardem!', jartosar lešće." **5** E apostolurja phendine e Gospodešće: "Trubul amen majbut paćipe. Phen amendē sar te dobis!" **6** O Gospod phendas lende: "Te avel tumen paćipe gajda cikno sago kaj si e gorušicako zrno, phendinesas akale dudošće: 'Inkaltu e korenosa thaj presaditut ando more!', thaj vo presadisajlosas. **7** Ko tumendar phenela pire slugašće savo oril ili lel sama pe stoka, kana boldela pes andar o polje thaj del ando čher: 'Av brzo thaj beš pale sinija?' **8** Či umesto godova phenena lešće gajda: 'Ćer mande večera! Čhov e kecelja pe tute thaj služisar man dok hav thaj pijav, pale godova tu haja thaj pijeva?' **9** E slugašće pale godova či zahvalilpe kaj vo samo čerel piri bući. **10** Gajda vi tumen: kana sen poslušne e Devlešće, phenen: 'Sluge sam save či zasluzin pohvala! Ćerdam samo so samas udžile te čeras!' **11** Gajda dok putuilas majdur prema o Jerusalim, o Isus načhelas maškar e Samarijači thaj e Galilejači

regija. **12** Kana delas ande varesosko gav, angle leste avile deš gubavcurja. Ačhiline cara majdur **13** thaj počnisardine te čhon muj: "Isuse, Sikavneja, smiluisar tut amenđel!" **14** Kana o Isus dikhla len, phendas lende: "Džan thaj sikaven tumen e rašajenđe te dičhen tumen thaj phenen dali sen saste!" Thaj dok džanas dromesa sastile katar e guba. **15** Jek lendar dikhla kaj sastilo, boldape thaj slavisarda e Devle andar sasto glaso. **16** Čhudape pe koča angle Isusešće pungre thaj zahvalisarda lešće. A sas godova varesavo manuš andar e Samarija. **17** O Isus phučla: "Či li sastile deš džene? Kaj si okola injia? **18** Dali nijek lendar či boldape te del slava e Devlešće osim akava tuđinco?" **19** Askal phenda e manušešće savo sastilo: "Ušti thaj dža. Ćiro paćipe ande mande spasisarda tut!" **20** E fariseja phučline e Isuse: "Kana avela e Devlesko carstvo?" A vo phenda lende: "E Devlesko carstvo či avela e znakonanca save e manuša šaj promatrin gajda te šaj dičhel pes. **21** Naštik phenelape: 'Aketalo akate!', ili: 'Eketalo okote!' Ake e Devlesko carstvo si maškar tumende!" **22** Pale godova phendas e učenikonendje: "Avela e vrijama kana kamena te dičhen jek katar e đesa kana me, o Čavo e Manušesko, vladiva sago o caro, ali či dičhena godova đes. **23** Askal phenena tumende: 'Eketalo okote, aketalo akate!' Ali na džan thaj na prasten inča! **24** Kaj sago e munja kaj sevil pe jek krajo e nebosko thaj rasvetlil sa džike aver krajo, gajda avela vi manca, e Manušešće Čhavesa, ando mungro đes. **25** Ali majsigo trubuv but te pretrpix thaj akava naraštaj trubula te odbacil man." **26** "Thaj sago kaj sas ande Nojašći vrjama gajda avela vi ando đes kana avava me o Čavo e Manušesko. **27** E manuša hanas, pijenas, ženinaspe thaj udainaspe dži ko đes dok o Noje či dijas ando baro brodo, thaj avilo o potop thaj

uništisardas sa so nas ando baro brodo. **28** Askal avela sago kaj
sas dumut kana trailas o Lot: Kana e manuša ando gav savo
akhardolas Sodoma, hanas thaj pijenas, činenas thaj bičinenas,
sadinas thaj gradinas, **29** sa dži ke detharin kana o Lot inkljisto
andar o gav Sodoma, a askal andar o nebo zapljuštisarda e jag
thaj o sumpor thaj uništisardas sa okolen save ačhiline ando gav.
30 Isto gajda iznenada avela ando ġes kana boldava man me o
Čhavo e Manušesco. **31** Gajda ande okova ġes, ko avela po
krovo, a lešće stvarja si ando čher, neka na fuljel te lel len. Thaj
ko si ande njive, neka či boldel pes palpale te lel vareso pesa.
32 Den tumen godi sar muli e Lotošče romnji! **33** Kaj ko lela
sama pe piro trajo te aráche les, hasarela les; a ko hasarel piro
trajo zadobila les palo večnost.” **34** Phenav tumendē, ande koja
rjat kana me boldava man avena duj džene ande jek kreveto.
Jek lelape, aver mućelape. **35** Duj manušja zajedno meljina o
điv, Jek lelape, a aver mućelape. **36** Duj džene avena ando
polje, jek avela lino a aver ačhela. **37** Pe godova e učenikurja
phučline les: “A kaj godova Gospode?” A o Isus phenda lendē:
“Avela očito sago vi akaja poslovica: ‘kaj cíden pes e lešinarja
okote kaj si o mulo telo.’”

18 Askal o Isus phenda e učenikonendē e usporedba te sikavel
len sar uvek trubun te molinpe thaj sar nikada či trubun te
odustanin. **2** Thaj phendas: “Ande jek gav sas jek sudija savo či
daralas e Devlestar a e themestar či ladžalas. **3** A ande godova
gav sas vi jek udovica savi stalno avelas leste thaj molilas les:
‘Deman pravda angle mungro protivniko.’ **4** O sudija varesavi
vrjama či marilas pale godova, ali napokon phenda: ‘Vi ako či
darav katar o Del thaj či mariv pale manuša, **5** ali dava pravda
akale udovica, kaj, ako či dav lat pravda, dosadila mande dok či

dobil piro pravo, kaj stalno dosadil man!” **6** Askal phendas o Gospod Isus: “Dičhen sar ispravno postupisarda o nepravedno sudijska. **7** Kaj o Del strpljivo čhola kan ke lende molitve thaj pobrinila pe te dobin pravda okola save pripadin lešće thaj vapin lešće o đes thaj e rjat. **8** Phenav tumendje kaj brzo dela len pravda. Ali kana me, o Čhavo e Manušesko, boldava man pe phuv, dali arakhava kasavo paćipe?” **9** Askal o Isus phendas još akaja usporedba varesavende save sas uverime ande piri vlastito pravednost, a averen prezirisarenas: **10** “Duj manuša đele ando Hramo te molinpe. Jek sas farisejo a aver cariniko. **11** O farisejo ačhelas thaj molilas pes pale peste: ‘Devla, nais tuće kaj najsem sago aver manuša, grabežljivo, nepravedno, preljubnikurjo, ili sago akava cariniko. **12** Me postiv duvar ando kurko; dav deš posto katar sa so siman.’ **13** A o cariniko, ačhelas majdur, thaj či usudilaspe ni pe jakha te vazdel prema o nebo, nego pećelaspe ando koliin te sikavel piri tuga thaj phenelas: ‘Devla av milostivo mandje bezeħalešće!’ **14** Phenav tumendje: vo boldape čhere pravedno anglo Del, a na o fariseji! Kaj svako ko korkoro pes uzvisil, avela ponizime, a ko korkoro pes ponizil, avela uzvisime.” **15** A e Isusešće anenas vi e cikne čhavren te čhol pire vas pe lende te blagoslovil len, a kana godova dikhline e učenikurja braninas lende. **16** A o Isus akharda len thaj phendas: “Mućen e čhavren te aven mande thaj na branin lende, kaj kasavende pripadil e Devlesko carstvo.” **17** “Čačes, phenav tumendje, savo či primil e Devlesko carstvo sago cikno čhavro, či dela ande leste.” **18** Varesavo židovsko vođa phučlas e Isuse: “Lačhe sikavneja, so trubul te čerav te dobiv o večno trajto?”
(aiōnios g166) **19** A o Isus phendas lešće: “Sostar man akhares lačheja? Khonikal naj lačho, nego li samo o jedino Del. **20** A e

zapovedi andar o Mojsijesko zakon džanes: 'Na čer preljub', 'Na mudar', 'Na čor', 'Na svedočesar hohamne', 'Poštuisar čire dades thaj čire dej'a.' **21** A vo phendas: "Sa gadava čerav katar mungro ternipe." **22** Kana godova ašunda o Isus, phendas lešće: "Još jek ačhilo tut: sa so si tut bićin thaj podelisar e čorenđe thaj avela tu barvalipe ando nebo. A askal av thaj dža pale mande." **23** Kana vo godova ašundas, ražalostisajlo kaj sas zurale barvalo thaj či kamlas te bićinel sa so sasle. **24** O Isus dikhla pe leste thaj phendas: "Sar si phare e barvaledje te del ande Devlesko carstvo! **25** Maj loće si e kamilaće te načhel kroz e suvjaće kan nego o barvalo te del ande Devlesko carstvo." **26** Okola save godova ašundine, phendine: "Pa ko askal šaj spasil pes?" **27** A o Isus phendas: "So si nemoguće e manušendje, moguće si e Devlešće." **28** Askal o Petar phendas: "Ake, amen muklam sa amaro thaj teljardam pale tute te sledis tut." **29** A o Isus phendas lende: "Čačes, phenav tumenđe, naj godova savo muklasas piro čher, ili pire romnja, ili pire phralen, ili pire dade thaj pire dej'a, ili pire čhavren zbog e Devlesko carstvo, **30** a te či već pe akava them primila majbut nego so muklas, a pe okova them si večno trajo." (*aiōn g165, aiōnios g166*) **31** O Isus čidas oko peste e dešuduj apostolen thaj phendas lende: "Ake das ando Jerusalim, a okote dogodilape sa so e prorokurja ramosardine ando Svetu lili, pale mande e Manušešće Čhaveste. **32** Von predaina man ande vas e nevernikonendje, save marena muj mandar, ladžarena man, vređona man, **33** bičuina man thaj mudarena man, ali me o trito đes uštava andar e mule." **34** A e učenikurja khanči katar godova so o Isus phendas či haćardine. O značenje godole alavengo sas lendar garado thaj naštik haćardine so o Isus phenelas lende. **35** A kana o Isus

avilo paše džiko gav o Jerihon, varesavo koro manuš bešelas po drom thaj prosilas. **36** A kana o koro manuš ašunda kaj načhel okotar o but o them, phučlas so si godova. **37** Phendine lešće: "Načhel o Isus andar o Nazaret." **38** A vo pe godova čhutas muj: "Isuse e Davidešće Čhaveja, smiluisar tut mande!" **39** A okola kaj džanas anglal o Isus ačhavenas e kore manuše te na čhol muj, ali vo još maj zurale čholas muj: "E Davidešće Čhaveja, smiluisar tut mande!" **40** Kana o Isus ašunda les ačhilo thaj phendas te anen les leste. Kana e kore manuše andine majpaše o Isus phučla les: **41** "So kames te čerav tuće?" A vo phendas: "Gospode, te šaj dikhav." **42** A o Isus phendas lešće: "Akana šaj te dičhes! Ćiro pačipe sastarda tut." **43** E kore manušešće jakha odma putajle thaj počnisardas te dičhel, uputisajlo dromesa palo Isus thaj počnisarda te slavil e Devles. Sa o them savo godova dikhla dija slava e Devlešće.

19 O Isus dijas ando Jerihon. Dok načhelas kroz o gav, **2** angle leste avilo o manuš savo akhardolas Zakej. Vo sas glavno cariniko thaj sas zurale barvalo. **3** Probilas te dičhel e Isuse, ali sas zurale cikno manuš thaj naštik dikhlas les katar o but o them savo sas oko leste. **4** Vo zato prastaja anglal, thaj lijape opre pe smokva paše savi o Isus trubujas te načhel te šaj dičhel les. **5** Kana o Isus areslo pe godova than, dikhlas opre thaj phendas lešće: "Zakej, brzo fulji tele! Ađes trubul te avav gosto ande ćiro čher." **6** O Zakej brzo fuljisto tele katar e smokva thaj pherdo bah ugostisarda les ande piro čher. **7** A sa save godova dikhline počnisardine te mrmljan: "Đelo ando čher e bezehalesko!" **8** A o Zakej ačhilo thaj phendas e Gospodešće: "Gospode ake, opaš mungro barvalipe dava e čorenđe! Thaj ako varekas hohadem, boldav štar drom majbut." **9** Pe godova o Isus phendas lešće:

"Ađes ande akava čher avilo o spasenje kaj si vi akava manuš e Avraamesko čhavo! **10** Me o Čhavo e Manušesko avilem te rodav thaj spasiv okova so si hasardo!" **11** O but o them sa godova ašunelas, a o Isus phendas lendे još jek usporedba zato kaj sas o Isus paše pašo Jerusalim thaj gndinas kaj odma pojavitape e Devlesko carstvo. **12** Thaj phendas: "Sas varesavo ugledno manuš savo trubuja te otputeil ande dur e phuv te okote okrunin les sago caros, a askal te boldel pes. **13** Zato akhardas pire deš slugonen, dijalen svakones po opaš e kila rup so sas štar čhonendī poćin thaj phendas lendе: 'Trguin akale rupesa dok či boldav man.' **14** A e manuša andar lešći phuv mrzanas les thaj bičhaldine pale leste e poslaniko te phenen e majbare carošće: 'Či kamas te akava caruisarel pe amende.' **15** Kana vo primisarda piro carstvo thaj boldape palpale, naredisarda te anen lešće okolen slugen savendе dijas o rup te ašunel kozom zaradisardine. **16** O prvo sluga avilo thaj phendas: 'Gospodarina, o iznos savo dijan man čerdem te avel deš drom majbut.' **17** Phendas lešće: 'Odlično! Lačho san sluga, zato kaj sanas verno ande cikno, dava tut te vladis pe deš gava!' **18** Aver sluga avilo thaj phendas: 'Gospodarina o iznos savo dijan man čerdem te avel pandž drom majbut.' **19** Phenda lešće: 'Lačhe! Vladí pe pandž gava!' **20** A o trito sluga avilo bi zaradako thaj phendas: 'Gospodarina, ale tuće čiro rup, savo dijan man. Arakhavas les garado ando dikhloro. **21** Daravas tutar kaj san strogo manuš. Les so či uložisardan, thaj žanjis so či sadisardan.' **22** Phendas lešće: 'Pe čire alava aveja osudime, bilačho slugona! Džanglan kaj sem strogo manuš, kaj lav so či uložisardem thaj kaj čidav kaj či sadisardem? **23** Sostar askal či uložisardan mungre love ande banka? Gajda barem dobisardemas e kamatenca.' **24**

Pe godova o caro phendas kolenđe save sas kote čidine: ‘Len lestar o rup thaj den okolešće saves si deš.’ **25** Phendine lešće: ‘Ali gospodarina, pa les već si deš kile rup!’ **26** O caro phenda lendje: ‘Phenav tumenđe: Okoles kas si, delape lešće još majbut, a okoles save naj lelape lestar vi okova cara so siles. **27** A mungre dušmajen okolen save či kamline man te me avav caro, anen len akaring thaj mudaren len angle mande.’’ **28** Nakon so phendas lendje godova, o Isus teljarda majdur karingal o Jerusalim. **29** Kana avilo paše džike gava e Vitfaga thaj e Vitanija save sas pe Maslinsko gor, anglal bičhalda pire duj učenikonen **30** thaj phendas lendje: “Džan ando gav savo si angle tumende. Čim den ande leste, aráchena phangle terne magarco saves još khonik či jašisarda. Putren les thaj anen les. **31** Ako vareko phučel tumen: ‘Sostar putren e magare?’ Gajda phenen: ‘Trubun e Gospodešće’, thaj odma mućena len.’’ **32** Von đele thaj arakhline e magarco sago kaj o Isus phenda lendje **33** Thaj dok e učenikurja putrenas e magare, e magaresko gospodari phendas lendje: “Sostar putren e magare?” **34** A von phendine: “Trubul e Gospodešće.” **35** Andine e magare ko Isus thaj čhutine pire haljine po magarco thaj o Isus bešlo pe leste. **36** Thaj dok vo gajda džalas po magarco, e manuša buljarenas pire ogrtačurja po drom angle leste te sikaven čast e Isusešće. **37** A kana već avilo paše te fuljel katar e Maslinsko gora, e but e manuša save džanas pale leste počnisardine pe sa o glaso te zahvalin e Devlešće pale sa e čudurja save dikhline. **38** Phenenas: “Blagoslovime o Caro, savo avel ando alav e Gospodesko! Po nebo miro thaj slava e Devlešće ande visine!” **39** Pe godova varesave fariseja save sas maškar o them phenenas e Isusešće: “Sikamneja, phen čire učenikonendje te

na phenen godova.” **40** O Isus phendas: “Phenav tumenđe, ako von ačhen, e bara slavina!” **41** Kana o Isus avilo paše dži ko Jerusalim thaj dikhla o gav, o Isus rujas pale manuša andar leste. **42** Thaj phendas: “Sar volisardemas te ađes arakhlinesas o drom e mirosko! Ali akana si kasno, thaj o miro si garado tumendar. **43** Avena e đesa kana o dušmano zauzmila čire zidurja, okolina tut thaj cícidela tu katar sa e riga. **44** O Jerusalime, sravnina tut e phuvjasa thaj vi čire čhavren ande tute. Či ačhela tutar ni bar pe bareste kaj či pindžardan e vrjama kana o Del avilo te spasil tut.” **45** Kana o Isus dijas ando Hramo, počnisarda te tradel andar leste e trgovcen. **46** Thaj phenda lende: “Ando Sveti lil ramol: ‘Mungro Hramo trubul te avel o čher pale molitva’, a tumen pretvorisardine les ande razbojničko špilja!” **47** Pale godova o Isus svako đes sikavelas ando Hramo, a e šorvale rašaja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar zajedno e gavešće šorvalenca gndinas sar te mudaren les, **48** ali či arakhline o način sar te céren godova kaj o them pažljivo čholas kan ke lesko sikavipe.

20 Jek đes dok o Isus sikavelas e theme ando Hramo thaj navestilas e Bahtali nevimata, aviline leste e šorvale rašaja, e sikavne e Mojsiješće zakonestar thaj vi aver e židovske starešine **2** thaj phučline les: “Phen amende ko dija tut vlast te céres godova? Ko ovlasitisarda tut pale godova?” **3** A o Isus phendas: “Vi me tumen vareso phučava: Phene mande” **4** Dali o Del phenda e Jovanošće te bolel e manušen, ili e manuša phendine lešće te cérel godova?” **5** A von počnisardine te raspravin pes maškar peste: “Te phendam katar o Del, phenela amende sostar askal či paćaine lešće?” **6** A te phendam katar o manuš, sa o them čhudelape barenca pe amende dok či mudaren men. Kaj o them paćal kaj sas o Jovano proroko.” **7** Zato phendine

e Isusešće kaj či džanen kastar avilo e Jovanesko autoriteto te bolel. **8** A o Isus phendas lende: "Askal ni me tumendē či phenava katar man vlast!" **9** Pale godova o Isus phendas e themešće akaja usporedba: "Varesavo manuš zasadisardas o vinograd thaj iznajmisarda les e vinogradarenđe. A askal otputuisarda pe lungo vrjama. **10** Kana avili e vrjama pale berba, bičhaldas pire slugo ke vinogradarja te kušen lesko deo savo bijandas e drak. Ali e vinogradarja mardine les thaj bičhaldine le palpale čuče vastenca. **11** Pe godova vo bičhalda lende aver slugo. Ali von vi godole mardine, mardine muj lestar thaj bičhaldine le palpale čuče vastenca. **12** Bičhaldas lende vi e trito. A von vi les izranisardine thaj tradine les. **13** Pe godova o gospodari e vinogradesko phendas: 'So te čerav? Bičhalava lende mungre voljeno čhaves. Les valda poštuina kaj si mungro čhavo.' **14** Ali kana e vinogradarja dikhline e čhaves, počnisardine te čeren svato maškar pende: 'Akava si o nasledniko. Ajde te mudaras les thaj o naslestvo avela amaro.' **15** Tradineles avri andar o vinogrado thaj mudardine les. So gndin so čerela lenca o gospodari e vinogradesko kana ašunela so sas? **16** Avela thaj mudarela godole vinogradaren, a o vinograd dela aver vinogradarenđe ando najam." A okola save ašunenas e Isuse phendine: "Amen vareso gajda nikad či čerdamas!" **17** A o Isus lačhe dikhlas pe lende thaj phendas: "A so askal značil okova odlomko savo ramol ando Sveti lil: 'O bar saves čhudine e graditeljurja postanisardas o bar zaglavno?'

18 Te ko god perel pe godova bar phađela pes, a godova bar smrskola okoles pe kaste perel." **19** E sikavne e Mojsiješće zakonestar thaj e šorvale rašaja kamline odma te astaren les kaj lačhe džangline kaj godoja usporedba odnosilpe pe lende, ali

daranas katar o them. **20** Katar askal počnisardine te vrebin les thaj bičhaldine e špijunen save čerenas pe kaj si iskrene te šaj optužin e Isuse kaj phenda vareso bilačhe thaj te predain les e rimske upravitelješće. **21** Thaj phučline e Isuse: "Sikavneja! Džanas kaj phenes čačipe thaj sikaves ispravno, thaj či dičes ko si ko, nego čačes sikaves e Devlesko drom. **22** Phen amendē dali trubul te amen e židovurja das e carošće o porez ili te či das?" **23** A o Isus dikhlas kaj kamen te astaren les ande zamka thaj phendas lendē: **24** "Sikaven mande e kovanica savjava poćinen o porez. Kasko si akava liko thaj o alav pe late?" A von phendine: "E carošći." **25** "Askal den e carošće so si e carosko, a e Devlešće so si e Devlesko." **26** Gajda naštik arakhline doš ande okova so o Isus phenda anglo them, nego ačhiline zadirime lešće naukava thaj ačhiline bi alavesko. **27** Askal aviline leste varesave saduceja, save phenen kaj naj uštipe andar e mule. Thaj phučline e Isuse: **28** "Sikavneja, o Mojsije ramosardas amendē te mulo varekasko phral saves sas romnji, a nas les čavra, neka lesko phral lel lešće romnja sar voj bijandas lešće čavo savo nasledila e imovina okolešći savo mulo thaj te inđarel lesko prezime. **29** Gajda sas efta phral. Prvo phral oženisajlo thaj mulo, a nas les čavra. **30** Aver phral oženisajlo lešće romnjasa ali vi vo mulo, **31** askal o trito thaj gajda vi sa efta muline, a či mukline čhavra. **32** Po krajo muli vi e romnji. **33** Kašći romnji askal voj avela kana e manuša uštena andar e mule kana sas romnji sa efta phralendi?" **34** O Isus phendas lendē: "E manuša akale themešće udainape thaj ženinape. (aiōn g165) **35** Ali okolen saven o Del dičhel kaj si dostojne te ušten andar e mule thaj traina ande okova them savo avela, či ženinape niti udainape. (aiōn g165) **36** Von majbut naštik ni merena, kaj avena slične sar

e anđelurja. Von si čhave e Devlešće kaj vo bolda len palpale andar e mule. **37** A kaj e mule uštena, godova čak vi o Mojsije potvrdisardas ando odlomko po than kaj phabolas o grmo kaj e Gospode akhardas e Avraamešće Devleja e Isakošće Devleja thaj e Jakovešće Devleja dumut nakon so von muline. **38** A o Del naj Del e mulengo nego o Del e džudengo, kaj si savora ande leste džude.” **39** Pe godova phendine lešće varesave sikavne e Mojsiješće zakonestar: “Sikavneja! Lačhe phendant!” **40** Thaj khonik majbut či usudisajlo te vareso phučel les. **41** Askal o Isus phučla len: “Sostar phenelpe kaj si o Hristo samo potomko e carosko Davidesko? **42** Pa korkoro o David phenel ande knjige psalmurja: ‘Phenel o Gospod mungre Gospodešće: Beš pe mungri počasno desno rig **43** dok či čhav cire dušmajen tale cire pungre!’ **44** Korkoro o David akhardas les pire Gospodeja. Sar askal avilosas samo lesko potomko?” **45** Askal anglo sa o them, o Isus phendas pire učenikonendje: **46** “Lentumen sama katar e sikavne e Mojsiješće zakonestar, save volin te phiravenpes ande lundže haljine, volin te e manuša pozdravin len pe javne thana, thaj te bešen pe prve thana ande sinagoge, thaj e počelja pe gozbe. **47** Bi ladžavesko len katar e udovice okova so silen thaj hohamne molinpe dugo e Devlešće. Von avena majstrogo osudime.”

21 O Isus ando Hramo dikhlas e barvalen sar čhon ande riznica love sago daro e Devlešće. **2** A dikhla vi varesošće čore udovica savi čhutas okote samo duj majcikne kovanice. **3** Thaj phendas: “Čačes, phenav tumendje akaja čori udovice čhutas majbut savorendar. **4** Kaj savora von dine katar piro viško, a voj katar piro čorpe dijas sa so silat.” **5** Dok varesave učenikurja čerenas svato pale godova sar si o Hramo šukar ukrasime e

barenca thaj e ukrasenca save e manuša andine e Devlešće, a o Isus phendas: **6** “Avela e vrjama kana katar akava so dičhen či ačhela ni bar pe bareste. Svako avela harado.” **7** E učenikurja phučline les: “Sikavneja, a kana godova avela? Thaj sar džanasa kaj godova uskoro avela?” **8** A vo phendas lendē: “Len sama te na aven hohade kaj but džene avena ande mungro alav thaj phenena korkoro pale peste kaj si von o Mesija thaj phenena: ‘avili e vrjama’ Na džan pale lende! **9** Kana ašunena pale raturja thaj pale pobune, na daran. Kaj sa godova trubul te avel, ali godova još naj odma o krajo.” **10** Askal još phendas lendē: “O them borilape protiv aver them, thaj e carurja protiv aver carurja. **11** Pe sa e riga e themešće avena e potresurja, bokhalipe thaj nasvalipe. Po nebo avena čudesne znakurja savendar dela e dar pe sa o them. **12** Ali majsigo katar sa akava astarena tumen thaj tradena tumen. Predaina tumen e manušendē ande sinagoge te sudin tumendē. Indārena tumen angle carurja thaj angle upravitelja zato kaj sledin man. **13** Godova avela tumari prilika te den svedočanstvo. **14** Zato zapamtin na majanglal te gndin so phenena ande tumari obrana! **15** Me dava tumen alava thaj kasavi mudrost savjače naštik proturečila niti te oduprilpe ni jek tumaro protivniko. **16** A izdaina tumen čak vi tumare dada, deja, phrala, drugarja thaj tumari familija. Varesaven tumendar vi mudarena. **17** Savora mrzana tumen zato kaj sledin man. **18** Ali či perela ni jek bal katar tumaro šoro. **19** Tumare duše spasina pes zbog godova, ako či odustanin.” **20** O Isus nastavisarda te phenel lendē: “A kana dičhena kaj e vojska opkolisardas o Jerusalim, askal džanen kaj avili paše e vrjama kaj avela opustošime. **21** Okola save aračhen pes ande Judejsko regija neka našen ande gore thaj save si ando gav neka inkljen andar

leste, a ni o kola save si ando polje neka či boldenpe ando gav.

22 Kaj ande godola ġesa avela e Devlešći kazna te pherdol sa so ramol ando Sveto lil. **23** Jao e khamne manušnjenđe thaj okolendje save den čuči ande kola ġesa! Kaj avena e bare nevolje pe phuv, thaj e Devlesko gnjevo pe akala manuša. **24** Avena mudarde katar o oštros mačo, thaj avena inđarde ando ropstvo pe sasto them. A o Jerusalim uštavena okola save či džanen palo Del dok či isteknil e vrjama okolendi save či džanen palo Del.” **25** O Isus phenda: “Pojavina pes e znakurja po kham thaj po čhonut thaj pe čereja. A e theme pe phuv astarela o očaj zbog e huka thaj e talasurja andar o more. **26** O them merela e daratar thaj katar godova kaj ažućarena so avela pe akava them, kaj vi e sile e nebošće uzdrmina pes. **27** Askal dičhena man, e Manušešće Čhaves, sar avav pe oblakurja ande bari sila thaj ande bari slava. **28** Kana počnila sa godova te avel, ušten thaj vazden tumare šore kaj o Del uskoro oslobodila tumen.” **29** Pale godova o Isus phendas lende e usporedba: “Dičhen e smokva ili bilo savo aver kaš. **30** Kana dičhen kaj mućen e patrja, korkoro već džanen kaj si o milaj paše. **31** Gajda vi tumen kana dičhen kaj sa godova avel pale soste phenavas tumendje, šaj aven sigurne kaj si paše o carstvo e Devlesko. **32** Čačes, phenav tumenđe, kaj akava naraštaj sigurno či načhela dok sa akava či avel. **33** E phuv thaj o nebo načhena, ali mungre alava ačhena zauvek.” **34** O Isus phenda lende: “Len sama te či zuravol tumaro ilo ando handžvalipe palo habe thaj ando matipe ili ande trajošće brige thaj te či iznenadil tumen godova ġes, **35** savo avela sago zamka, pe sa e manuša save train pe sasti phuv. **36** Zato stražarin thaj molin tumen e Devlešće te šaj načhen sa kava so trubul te avel thaj te ačhen sago pobednikurja angle

mande, e Manušešće Čhaveste.” **37** O Isus svako đes sikavelas ando Hramo, a raćasa inklijelas thaj raćarelas pe maslinsko gora.
38 A sa o them već katar e rano detharin avenas leste ando Hramo te ašunen les.

22 Avili paše e Pasha savi sas prvo đes katar o prazniko bikvascošće mangrengo. **2** E šorvale rašaja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar rodenas sar te mudaren e Isuse. Ali daranas katar o them. **3** Askal o beng dijas ando Juda andar o gav Iskariot, jek katar e dešuduj e Isusešće apostolurja. **4** Vo đelo thaj dogovorisajlo e šorvale rašajenca thaj e Hramske stražarenca sar te predail lende e Isuses. **5** Von raduisajle thaj obečisardine lešće kaj denas les love. **6** O Juda pristanisardas. Katar askal o Juda rodelas prilika te predail e Isuses lende, a te na dičhel o them. **7** Kana avilo o prvo đes katar o prazniko e bikvascošće mangrengo, ande savo trubujasas te žrtvuirpe o bakhro palo prazniko e pasha. **8** O Isus bičhalda e Petre thaj e Jovano thaj phendas lende: “Hajde džan thaj pripremin amendje te has e pasha.” **9** A e učenikurja phučline les: “Kaj kames te pripremis lat?” **10** A vo phenda lende: “Ake, čim den ando gav malavela tumen o manuš savo indarel paj ando bokali. Teljaren pale leste ando čher savo vo del **11** thaj roden e domaćine ande godova čher thaj phenen lešće: ‘O sikavno phučel ande savi soba šaj hal e pashalno večera pire učenikonanca?’ **12** Vo sikavela tumende e bari soba po sprato. Okote pripremin.” **13** E učenikurja đele ando gav thaj arakhline sa sar o Isus phendas lende thaj okote pripremisardine e pashalno večera. **14** Kana avili e vrjama pale večera, o Isus lija than pale sinija e apostolanca. **15** Askal phendas lende: “Saste ilesa čeznisardem te hava tumenca akaja pashalno večera majsigo nego so aven mungre

muke. **16** Kaj phenav tumendē, či majbut hava e pashalno večera dok či pherdol lači svrha ando Devlesko carstvo.” **17** Lijas o tahtaj e molava, zahvalisardas e Devlešće thaj phendas: “Len thaj razdelin maškar tumende. **18** Kaj phenav tumendē, katar akana majbut či pijava e mol dok či avel e Devlesko carstvo.” **19** Askal o Isus lijas o mangro, zahvalisardas e Devlešće pale leste, phagla les thaj dijas pire učenikonendē e alavenca: “Akava si mungro telo savo delpes pale tumende. Akava čeren te den tumen godi mande.” **20** Gajda vi pale večera lija o tahtaj thaj phendas: “Akava tahtaj si mungro rat, rate Neve savezosko savo čhordol pale tumende.” **21** “Ali ake, mungro izdajniko bešel manca pale sinija. **22** Me o Čhavo e Manušesko, moraš te merav sar si odredime, ali jao okolešće savo izdaila man!” **23** A e učenikurja pe godova počnisardine te phučen pes ko maškar lende šaj avilosas godova. **24** Askal e učenikurja počnisardine te prepirinpe maškar pende ko si majbaro lendar. **25** A o Isus phendas lendē: “E carurja akale themešće gospodarin pe pire thema thaj okola saven si vlast pe thema kamen te o them phenel pale lende kaj si lačhe. **26** Ali tumen na čeren gajda! Naprotiv, okova savo si majbaro maškar tumende, neka avel majcikno, a o vođa sago kova kaj služil. **27** Kaj ko si majbaro? Okova savo bešel pale sinija ili okova savo služil les? Dali naj okova savo si pale sinija? A me ake služiv maškar tumende. **28** Ačhiline mande verne ande mungre kušnje. **29** Zato dav tumen ando naslestvo e carosko čast kaj man dija lat mungro Dad **30** te han thaj te pijen pale mungri sinija ande mungro Carstvo thaj te bešen pe prestolja te sudin e dešuduj plemenurja e Izraelošće.” **31** A o Isus phenda: “Simone! Simone! Ake o Sotona rodel katar o Del te probil tumaro paćipe ande mande. Zato rešetila tumen

sago o điv kroz o sito. **32** Ali me molisajlem pale tute te ciro paćipe ande mande ačhel. A kana palem boldeja tu mande, učvrsti cire phralen.” **33** O Petar phendas lešće: “Gospode, spremno sem tusa te džav vi ande tamnica vi ando smrto.” **34** A o Isus phendas lešće: “Phenav tuće Petre, ađes ni o bašno či oglasila pes a tu trin drom hohaveja kaj či pindžares man.” **35** Thaj phendas: “Kana bičhaldem tumen po drom bi lovengo, bi trastako thaj bi sandalengo, dali falilas tumende vareso?” A von phendine: “Khanči či falilas amendē.” **36** Akana phendas lendē: “Kas si love, neka lel len pesa! Isto gajda vi e trasta! A kas naj mačo, neka bićinel pire gada thaj nek činel pešće mačo. **37** Kaj phenav tumende, moraš te pherdol pe mande okova so si ramome ando Sveti lili: ‘E manuša ubrojinias man maškar e zločincurja’, kaj sa so e prorokurja ramosardine pale mande pherdolape.” **38** Von phendine lešće: “Gospode, ake akate si amen duj mačurja!” A o Isus phendas lendē: “Dosta si!” **39** Askal inklijisto okotar thaj po običaj uputisajlo pe maslinsko gora. Pale leste teljardine vi lešće učenikurja. **40** Kana areslo okote phendas lendē: “Molin tume te na peren ande kušnja!” **41** Pale godova đelo majdur lendar kozom šaj čhudel pes o bar thaj pelo pe pire koča thaj molisajlo: **42** “Dade! Ako kames, le mandar akava tahtaj patnje. Ali na te avel mungri nego čiri volja!” **43** A askal sikadilo lešće o andeo andar o nebo te ohrabril les. **44** A o Isus sa majžarko molilaspe, ande smrtno muka, a o znojo pe leste postanisardas sago kapljice e ratešće save perenas pe phuv. **45** Uštilo katar e molitva, boldape ke učenikurja thaj arakhlaen sar soven, iscrpime katar e žalost. **46** Pa phendas lendē: “Sostar soven? Ušten! Molin tumen te na peren ande kušnje!” **47** Dok o Isus još čerelas svato, avilo o them thaj angle

lende o Juda jek katar e dešuduj učenikurja. Vo avilo paše ko Isus thaj kamla te čumidel les. **48** A o Isus phendas lešće: "Juda, zar e poljupceja kames te izdais man, e Manušešće Čhaves?" **49** A kana e ostale učenikurja dikhline so si, phučline: "Gospode, te napadis len e mačesa?" **50** A jek lendar zamahnisardas e mačosa po sluga e šorvale rašaješće thaj čhindas lesko desno kan. **51** A o Isus phendas: "Mućen len te čeren godova! Na oduprin tumen majbut!" Askal čhutas o vas pe lesko kan thaj sastarda les. **52** Askal o Isus phenda e manušendje save aviline te astaren les, e šorvale rašajendje, e Hramske stražarenca thaj e židovske starešinendje: "Sago po pobunjeniko aviline pe mande e mačonanca thaj e rovlijenca! **53** Sostar či astardine man ando Hramo? Svako đes semas okote tumenca. Ali akava si tumaro časo thaj vladil e tama." **54** Astardine e Isuse thaj indardine les ando čher e šorvale rašajesko. A o Petar dadural džalas pale lete. **55** A e stražarja maškare ande avlija astardine jag thaj bešline okolo late. A o Petar bešlo maškar lende. **56** Varesavi sluškinja dikhla les kaj bešel paše jag, oštro dikhla pe leste thaj phendas: "Vi akava sas e lesal!" **57** A o Petar hohadas: "Manušnije pa me či pindžarav les." **58** Nedugo pale godova još vareko lija les sama thaj phendas: "Vi tu san jek lendar!" A o Petar phendas: "Naj sem, manušeja!" **59** Kana nakhlo varekaj katar jek sato, vareko aver odlučno phenda: "Vi akava sas čačes lesa! Pa Galilejco si!" **60** A o Petar phendas: "Manušeja, či džanav so phenes!" Isto časo dok još motholas, oglasisajlo o bašno. **61** Askal o Gospod boldape thaj dikhlas po Petar, a o Petar dijape godi ke alava e Gosodešće, save phendas lešće: "Phenav tuće još akaja rjat majsigo nego so o bašno ašundol, trin drom hohaveja kaj či pindžares man." **62** O Petar inkljisto

andar e avlja thaj zurales rujas. **63** A e čuvarja počnisardine te maren e Isuse thaj te maren muj lestar **64** Učhardine lešće jakha thaj phenenas lešće: "Prorokuisar ko dijatu dab!" **65** Thaj but aver podrugljive alava phenenas lešće. **66** A kana svanosardas o đes, cídape o starešinstvo e themesko, e šorvale rašaja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar thaj andine e Isuse anglo baro židovsko veče. **67** Von phendine lešće: "Ako san tu o Hristo, phen amendē godova!" A Isus phendas lendē: "Ako phenav tumenđe, či paćana mande. **68** Ako phučav tumen dali sem me o Hristo, či odgovorina mande. **69** Ali katar akana me, o Čhavo e Manušesko, bešava po časno than pašo svemogućo Del." **70** Pe godova savora phendine: "Tu dakle tvrdis kaj san o Čhavo e Devleskol!" Vo phendas lendē: "Tumen korkoro pravo phenen! Me sem!" **71** Pe godova von phendine: "Či trubul amen majbut dokaz. Korkoro ašundam andar lesko muj!"

23 Askal sa e manuša save sas ando židovsko baro veče uštiline thaj indardine e Isuses ko Pilato savo sas rimske upravitelj **2** thaj optužisardine les: "Astardam les sar zavodil e theme thaj phenel lendē te na počinen o porez e carošće, a pale peste phenel kaj si vo o Hristo, amaro caro." **3** O Pilato phučla les: "Dali san tu o caro e Židovengo?" A o Isus phendas lešće: "Gajda si sago kaj tu phenes!" **4** Askal o Pilato phendas e šorvale rašajende thaj e themešće: "Nisošći doš či arakhav pe akava manuš!" **5** Ali von počnisardine još majbut te navalin: "Bunil e theme pire naukava ande sasti phuv e židovendi. Počnisarda ande regija e galilejaći thaj avilo sa dži akaring ando Jerusalim!" **6** Kana godova ašundas o Pilato, phučla len, dali si godova manuš galilejco. **7** Kana potvrdisardine godova, o Pilato bičhaldas e Isuse ko Irod, savo vladilas ande galilejaći

regija. A o Irod baš askal arakhadilo ando Jerusalim. **8** A kana o Irod dikhla e Isuse, zurale raduisajlo kaj dumut već lija te dičhel les zbog okova kaj ašundas pale leste thaj nadisajlo kaj lestar dičhela varesosko čudo. **9** Thaj but phučlas e Isuse, ali vo khanči či phendas lešće. **10** A e šorvale rašaja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar ačhenas thaj žestoko prnas les. **11** O Irod zajedno pire vojnikonanca marda muj lestar. Dijas pe leste e carske haljine thaj bičhalda le palpale ko Pilato. **12** Godova đes o Irod thaj o Pilato pomirisajle kaj sas majsigo dušmaja. **13** O Pilato akhardas e šorvale rašajen, e vođen thaj e themes **14** thaj phendas lendje: "Andine mande akale manušes e optužbava kaj vo vazdel e themes pe buna. Me ake phučav les angle tumende thaj či arakhlem ni jek doš pe leste pale savi prn les. **15** A či arakhla e doš pe leste, ni o Irod thaj zato bičhalda les palpale amende. Ake, vo či čerda khanči sova zasluzisardas smrto. **16** Zato dava naredba te bičuin les thaj askal mukava les." **18** A sa o them ande jek glaso čhutas muj alavenga: "Mudar les a muk amendje e Varava!" **19** (O Varava sas ande tamnica kaj mudardas, thaj kaj vazdas e buna ando Jerusalim.) **20** O Pilato probisarda te odgovoril len kaj kamelas te mućel e Isuses. **21** Ali o them čholas muj: "Razapnisar les! Razapnisar les!" **22** Phučla len o Pilato trin drom: "Ali savo zločino vo čerdas? Me khanči či arakhav pe leste sova zasluzisardas smrto. Zato dava te bičuin les thaj mukava les." **23** A o them čholas muj thaj navalinas te razapnin e Isuse. Thaj čhonas muj sa majzurale thaj majzurale. **24** O Pilato presudisarda te udovoljil lendje. **25** Thaj muklas o kole savo sas čhudino ando phanglipe zbog e pobuna thaj zbog o mudaripe, a e Isuse dijas ande vojnikonendje vas te čeren lesa okova so o them kamlas. **26** Dok inđarenas e

Isuse, astardine varesave Simone andar o gav e Kirinija, savo boldelaspe andar o polje thaj čhutine pe leste o trušul te indarel palo o Isus. **27** Palo Isus džalas o but them thaj e manušnja save rovenas thaj kukinas pale leste. **28** O Isus boldape lende thaj phendas lende: "Manušnjalen andar o Jerusalim, na roven pe mande, nego roven pe tumende thaj pe tumare čhavra. **29** Kaj ake aven e đesa kana phenelape: 'Blago e nerotkinjende, blago e điješće savo či bijanda thaj blago e čučendе save či pravardine.' **30** Askal e manuša kamena te e gorenen peren pe lende thaj e bregonen te učharen len. **31** Kaj ako gajda čerelpe e zelene kaštenca, so tek avela e šuće kaštenca?" **32** E Isuseja po mudaripe indarenas vi aver duj zločinconen. **33** Kana aviline po than savo akhardolas Lubanja, okote razapnisardine e Isuse, a paše leste vi godole zločinconen, ječe pe lešći desno rig, a avre pe lešći levo rig. **34** A o Isus phenelas: "Jartosar lende, Dade Devla, kaj či džanen so čeren!" Pale godova e vojnikurja čhudine e kocka thaj gajda podelisardine maškar peste lešće drze. **35** O them ačhelas okote thaj dičhelas, a e verske vođe marenas lestar muj alavena: "Averen spasisardas, neka akana spasisarel korkoro pes ako si vo čačes o Hristo e Devlesko izabraniko!" **36** Vi e vojnikurja marenas muj lestar, avenas paše leste thaj nudinas les e mol savi sas hamime e šuteja. **37** thaj phenenas: "Ako san tu o caro e židovengo, spasi korkoro tut!" **38** A opral lesko šoro čhutine vi natpiso pe savo ramolas: "Akava si o caro e židovengo." **39** Jek katar o razapnime zločinco vređolas e Isuse thaj phenelas: "Najsan li tu o Hristo? Pa spasi tut thaj vi amen!" **40** Askal aver phendas: "Zar či daras e Devlestas? Trpis isto kazna sago vi vo? **41** Ali pravedno si te amen trpis kaj primisardam so zasluzisardam

amare trajosa, a akava manuš khanči bilačhe či čerdas.” **42**
Askal phendas: “Isuse, kana počnija te vladis sago caro, detut
godī pe mande thaj av mande milostivo.” **43** A o Isus phendas
lešće: “Čačes phenav tuče: ađes aveja manca ando rajo!” **44**
Kana već avilo o mismeri, pe sasti phuv nastanisarda o tunjariko
thaj sas džike o trito sato mismere, **45** kaj o kham pomračisajlo,
a e firanglje ando Hramo pharadile pe opaš. **46** A o Isus još
jekhvar čhutas muj andar sasto glaso: “Dade Devla, ande čire
vas predaiv mungro duhol!” Godova phendas, thaj izdahnisarda.
47 Kana o rimsко stotniko dikhlas so dogodisajlo, ačhilo te slavil
e Devle thaj phenda: “Akava manuš sas čačes pravedniko!” **48**
Nakon godova sa o them savo čidape te dičhel godova prizor
dikhline so sas, boldenaspe čhere thaj marenaspe katar e tuga
ando kolin. **49** Majdur ačhenas sa okola kaj pindžarenas e Isuse
thaj e manušnja save džanas pale leste andar e Galileja thaj
promatrinas. **50** Sas varesavo manuš savo akhardolas Josif. Vo
sas versko većniko. Thaj sas lačho thaj pravedno manuš **51**
andar e Arimateja, gav savo si ande Judeja. Vo či složisajlo
e odlukava thaj e postupkosa so čerdine e Isusešće, nego
ažućarelas te avel e Devlesko carstvo. **52** Vo đelo ko Pilato
thaj rodas lestar e Isusesko telo. **53** Pale godova fuljardine les
katar o trušul, paćardinele ando pohtan thaj čhutine les ando
isklesime limori ande savo još khonik nas čhutino. **54** Godova
sas đes kana o them pripremilaspe palo savato, savo skoro
započnila. **55** A godova sa pratinas e manušnja save aviline
e Isuseja andar e Galileja. Thaj dičhenas sar položinas lesko
telo ando limori. **56** Pale godova boldinepe čhere te pripremin
e miomirisurja thaj o pomast savo koristilaspe palo prahope.

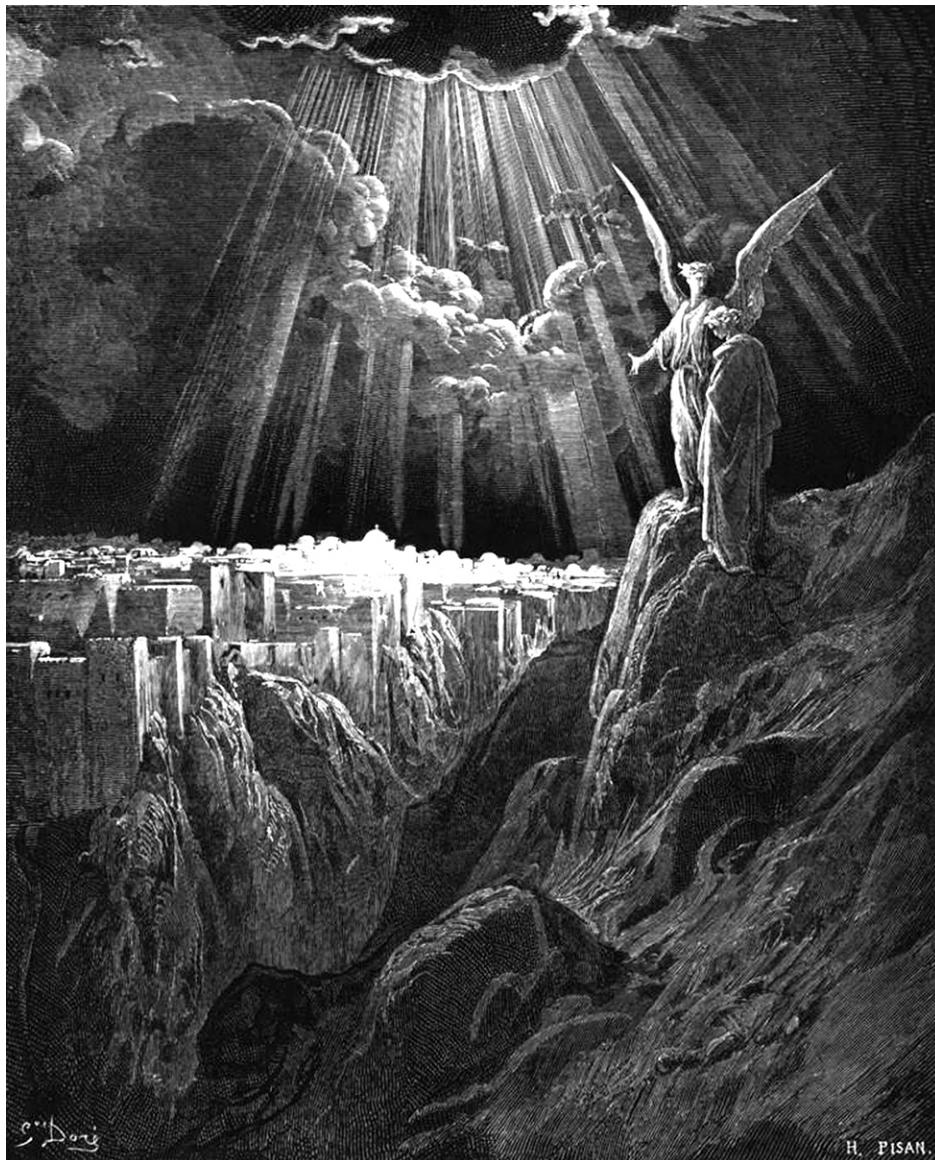
A kana godova završisardine, već sas o savato pa sasto đes naštik khanči čerdine kaj poštuinas e odredba andar o zakon.

24 Prvo đes ando kurko, detharinako rano, e manušnja aviline po limori e miomirisenca save von korkoro čerdine. **2** A kana aresline dži ko limori arakhline o bar crdino katar o limori. **3** Dine andre, ali či arakhline o telo e Gospode Isusesko. **4** Thaj dok ačhenas gajda zbunime, angle lende pojavisajle duj manuša ande blistavo parne haljine. **5** E manušnja darajle thaj poklonisajle e mujesa dži ke phuv, a e duj manuša phendine lendje: "Sostar roden e džude maškar e mule? **6** Naj akate, nego uštilo andar e mule! Den tumen gođi sar phendas tumendje dok još sas ande Galileja: **7** 'Me o Čhavo e Manušesko moraš te avava dino ande vas e bezehalendje thaj razapnina man, ali me o trito đes uštava andar e mule.'" **8** Askal e manušnja dinepe gođi kaj o Isus phendas godova. **9** Thaj boldinepe katar o limori thaj sa godova javisardine e dešujek apostolendje thaj savorenđe averenđe. **10** A godola manušnja sas e Marija andar e Magdala, e Jovana, Marija dej e Jakovešći, thaj još varesošće manušnja. Von sa godova so sas phendine e apostolendje. **11** A e apostolendje sa gadava činisajlo sago kaj umislisardine, thaj či paćaine e manušnjendje. **12** A o Petar ipak, uštilo thaj prastaja karingal o limori. Kana areslo, provirisarda andre thaj dikhla samo e povojurja save sas katar e lanenosko pohtan. Pale godova bolda pes čhere ando čudo savo dogodisajlo. **13** Godova đes e Isusešće duj sledbenikurja putuinas ando gav savo akhardolas Emaus, savo sas majdur katar o Jerusalim dešujek kilometrja. **14** Dromesa čerenas svato maškar pende pale sa so sas. **15** Thaj dok gajda čerenas svato thaj raspravinas, avilo dži lende o Isus thaj džalas lenca. **16** Ali nas dino lende

jakhendē te pindžaren les. **17** O Isus phučlalen: "So godova raspravin dromesa?" Von ačhiline phađe katar e tuga. **18** Jek lendar, savo akhardolas Kleopa, phendas lešće: "Zar san tu jedino stranco ando Jerusalim savo či džanel so sas ando Jerusalim akala đesa?" **19** A o Isus phučla: "So sas godova?" A von phendine lešće: "Pa okova so dogodisajlo e Isuseja andar o Nazaret. Vo sas proroko, silno pe dela thaj ande alava anglo Del thaj angle sa o them: **20** Ali amare šorvale rašaja thaj e vladarja predaisardine les te avel osudime po smrto thaj te razapnin les. **21** A amen nadisajlam kaj si vo okova savo izbavila o Izrael osim godova, akava si već trito đes sar gadava dogodisajlo. **22** A još vi varesave manušnja, save sas maškar mende, zbumisardine men: čim svanosardas đele po limori, **23** ali okote či arakhline lesko telo pa aviline thaj phendine amendē kaj sikadile lendē e andelurja thaj phendine lendē kaj si o Isus džudo. **24** Varesave amarendar prastaine po limori thaj arakhline sa sar e manušnja phendine, ali les či dikhline." **25** A o Isus pe godova phendas lendē: "O sar sen nerazumne, nisar te paćan ande kova so phendine e prorokurja! **26** Dali či von prorokuisardine kaj o Hristo sa godova moraš te pretrpila majsigo nego so o Del proslavila les?" **27** Askal o Isus započnisardas te objasnili lendē sa so sas ramome ando Sveti lil, katar o Mojsije džike e prorokurja. **28** Pe godova avile paše dži ko gav ande savo džanas, a lendē pričinisajo sago kaj o Isus kamelas te nastavil majdur o drom. **29** Ali von nagovorinas les: "Ač amenca! Kaj već peli e rjat, a o đes načhell!" Vo ačhilo thaj dijas lenca ando čher. **30** Kana o Isus lijas te hal lenca, lijas o mangro, blagoslovisarda les, phagla thaj dija len. **31** Pe godova putajle lendē jakha thaj pindžardine les, ali vo nestanisardas angle lendē jakha. **32**

Askal von phendine jek avrešće: "Či li phabolas amaro ilo ande amende dromesa dok ĉerelas amendē svato, thaj dok tumačilas amendē o Svetō līl?" **33** Odma spremisajle thaj boldinepe ando Jerusalim. Okote arakhline e dešujek apostolen thaj vi aver e Isusešće sledbenikonen, **34** save phendine lende: "O Gospod čačes uštalo andar e mule thaj sikadilo e Simonešće!" **35** Askal von phendine sar maladine e Gospode po drom palo Emaus thaj sar pindžardine les kana phaglas o mangro. **36** Dok von ĉerenas svato pale godova, o Isus katar jekhvar ačhilo maškar lende thaj phendas lende: "Miro tumenđel!" **37** Von, zbumime thaj darade, gndisardine kaj dičhen e duho. **38** A o Isus phendas lende: "Sostar darajle? Sostar kasavi sumnja dija ande tumare ile?" **39** Dičhen mungre vas thaj mungre pungre! Me sem gadava! Pipnin man thaj dičena! E duho naj kokala ni mas sago kaj dičhen kaj man si!" **40** Phendas lende godova, thaj sikadas lende pire vas thaj pire pungre. **41** Katar o čuđenje thaj katar e bah naštik paćaine. A vo phučla len: "Si tumen vareso hamasko?" **42** Von dine les kotor peko mačho. **43** Vo lija les thaj halas angalende. **44** Askal phendas: "Pale akava phenavas tumenđe dok još semas tumenca: Trubul te pherelpes sa so si ande Mojsijesko zakono, ande proročke lila thaj ande psalmurja ramome pale mande." **45** Askal putardas lendī gođi te haćaren o Svetō līl. **46** Thaj phendas lende: "Ramome si ande Svetē lila: O Hristo trpila thaj merela, a o trito đes uštela andar e mule. **47** Ande lesko alav propovedilape sa e manušendē kaj trubun te pokainpe gajda te o Del jartol lende e bezeha. A počnila katar o Jerusalim. **48** Tumen sen svedokurja pale godova. **49** A me bičhalava tumenđe e Svetō Duho, baš sago kaj mungro Dad obećisardas. Zato ačhen ando gav dok či len pe tumende e sila opral." **50** Pale godova o

Isus inđarda len paše džiko gav Vitanija. Okote vazdas pire vas thaj blagoslovisarda len. **51** Gajda sar blagoslovisarda len, durilo lendar thaj sas lino ando nebo. **52** Von peline pe koča angle leste thaj askal bare bahtasa boldinepe ando Jerusalim. **53** Thaj svako đes ando Hramo slavinas e Devle.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Chergash Romani at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Chergash Romani at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-Vlax---Chergash-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31	Acts 3:21	1 Peter 1:25
Romans 10:7	Acts 15:18	1 Peter 4:11
Revelation 9:1	Romans 1:25	1 Peter 5:11
Revelation 9:2	Romans 9:5	2 Peter 3:18
Revelation 9:11	Romans 11:36	1 John 2:17
Revelation 11:7	Romans 12:2	2 John 1:2
Revelation 17:8	Romans 16:27	Jude 1:13
Revelation 20:1	1 Corinthians 1:20	Jude 1:25
Revelation 20:3	1 Corinthians 2:6	Revelation 1:6
	1 Corinthians 2:7	Revelation 1:18
	1 Corinthians 2:8	Revelation 4:9
	1 Corinthians 3:18	Revelation 4:10
	1 Corinthians 8:13	Revelation 5:13
	1 Corinthians 10:11	Revelation 7:12

aīdios

Romans 1:20	1 Corinthians 8:13	Revelation 14:11
Jude 1:6	1 Corinthians 10:11	Revelation 15:7

aiōn

Matthew 12:32	2 Corinthians 11:31	Revelation 19:3
Matthew 13:22	Galatians 1:4	Revelation 20:10
Matthew 13:39	Galatians 1:5	Revelation 20:15
Matthew 13:40	Ephesians 1:21	Revelation 22:5
Matthew 13:49	Ephesians 2:2	
Matthew 21:19	Ephesians 2:7	
Matthew 24:3	Ephesians 3:9	
Matthew 28:20	Ephesians 3:11	
Mark 3:29	Ephesians 3:21	
Mark 4:19	Ephesians 6:12	
Mark 10:30	Philippians 4:20	
Mark 11:14	Colossians 1:26	
Luka 1:33	1 Timothy 1:17	
Luka 1:55	1 Timothy 6:17	
Luka 1:70	2 Timothy 4:10	
Luka 16:8	2 Timothy 4:18	
Luka 18:30	Titus 2:12	
Luka 20:34	Hebrews 1:2	
Luka 20:35	Hebrews 1:8	
John 4:14	Hebrews 5:6	
John 6:51	Hebrews 6:5	
John 6:58	Hebrews 6:20	
John 8:35	Hebrews 7:17	
John 8:51	Hebrews 7:21	
John 8:52	Hebrews 7:24	
John 9:32	Hebrews 7:28	
John 10:28	Hebrews 9:26	
John 11:26	Hebrews 11:3	
John 12:34	Hebrews 13:8	
John 13:8	Hebrews 13:21	
John 14:16	1 Peter 1:23	

aiōnios

Matthew 18:8	Matthew 19:16
Matthew 19:29	Matthew 25:41
Matthew 25:46	Matthew 25:46
Mark 3:29	Mark 3:29
Mark 10:17	Mark 10:30
Mark 10:30	Luka 10:25
Luka 16:9	Luka 16:9
Luka 18:18	Luka 18:30
Luka 18:30	John 3:15
John 3:16	John 3:36
John 3:36	John 4:14
John 4:36	John 4:36
John 5:24	John 5:24
John 5:39	John 6:27
John 6:27	John 6:40
John 6:40	John 6:47
John 6:47	John 6:54
John 6:54	John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
1 Timothy 6:19
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

eleēsē
Romans 11:32

Geenna

Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33

Mark 9:43
Mark 9:45
Mark 9:47
Luka 12:5
James 3:6

Hadēs

Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14

Limnē Pyr

Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3

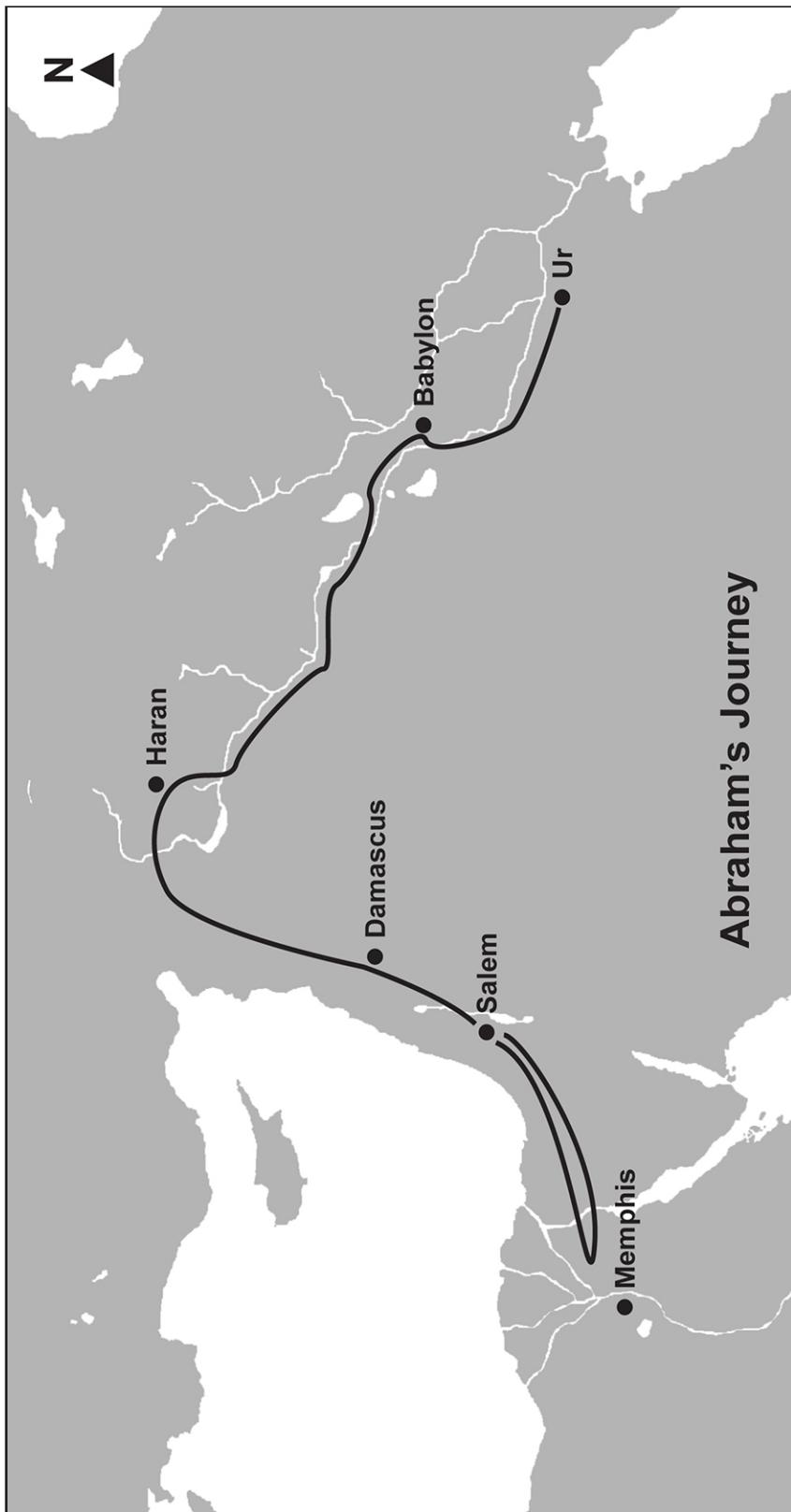
Psalms 89:48
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Peter 2:4

Questioned

None yet noted

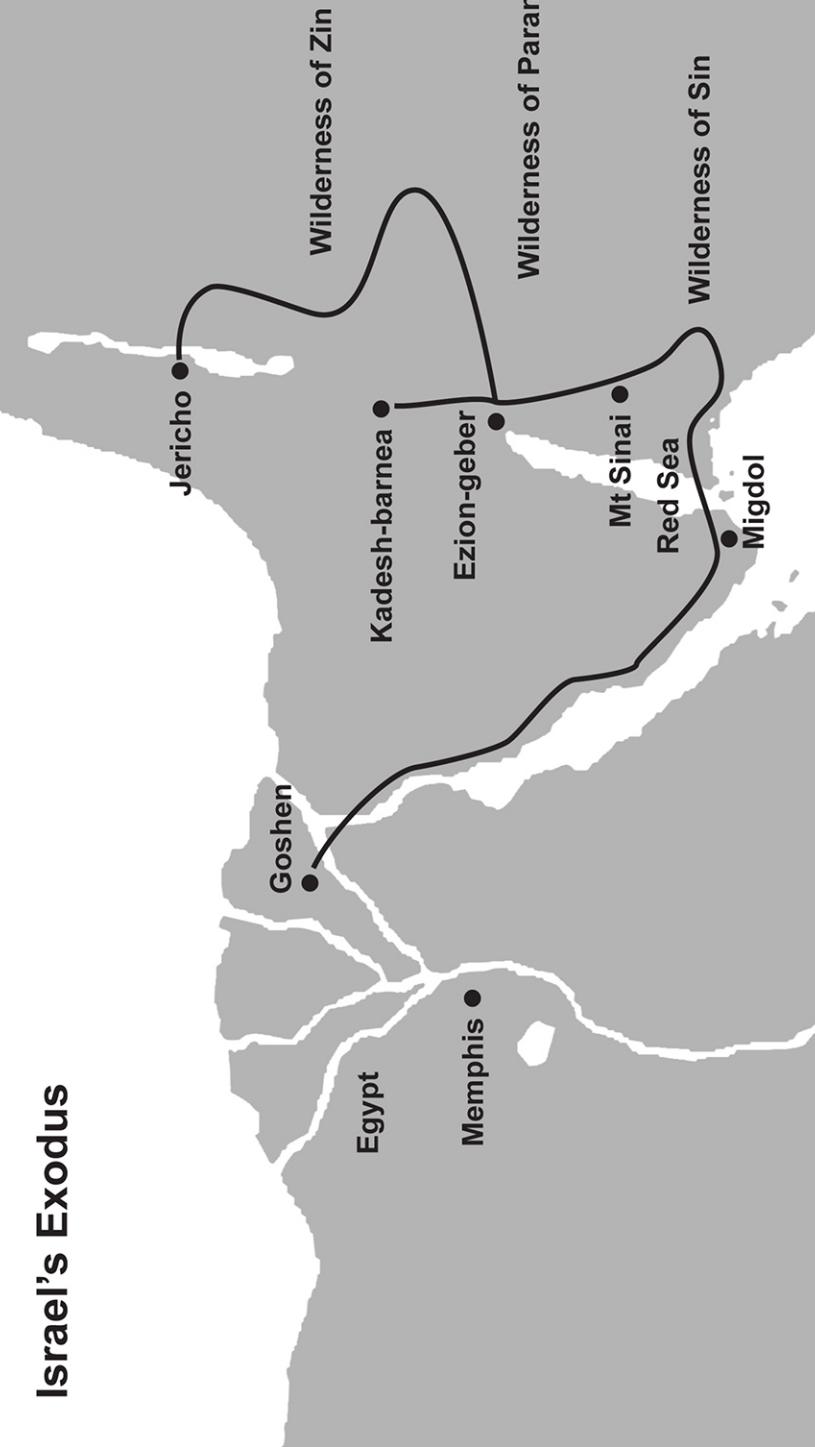

Abraham's Journey

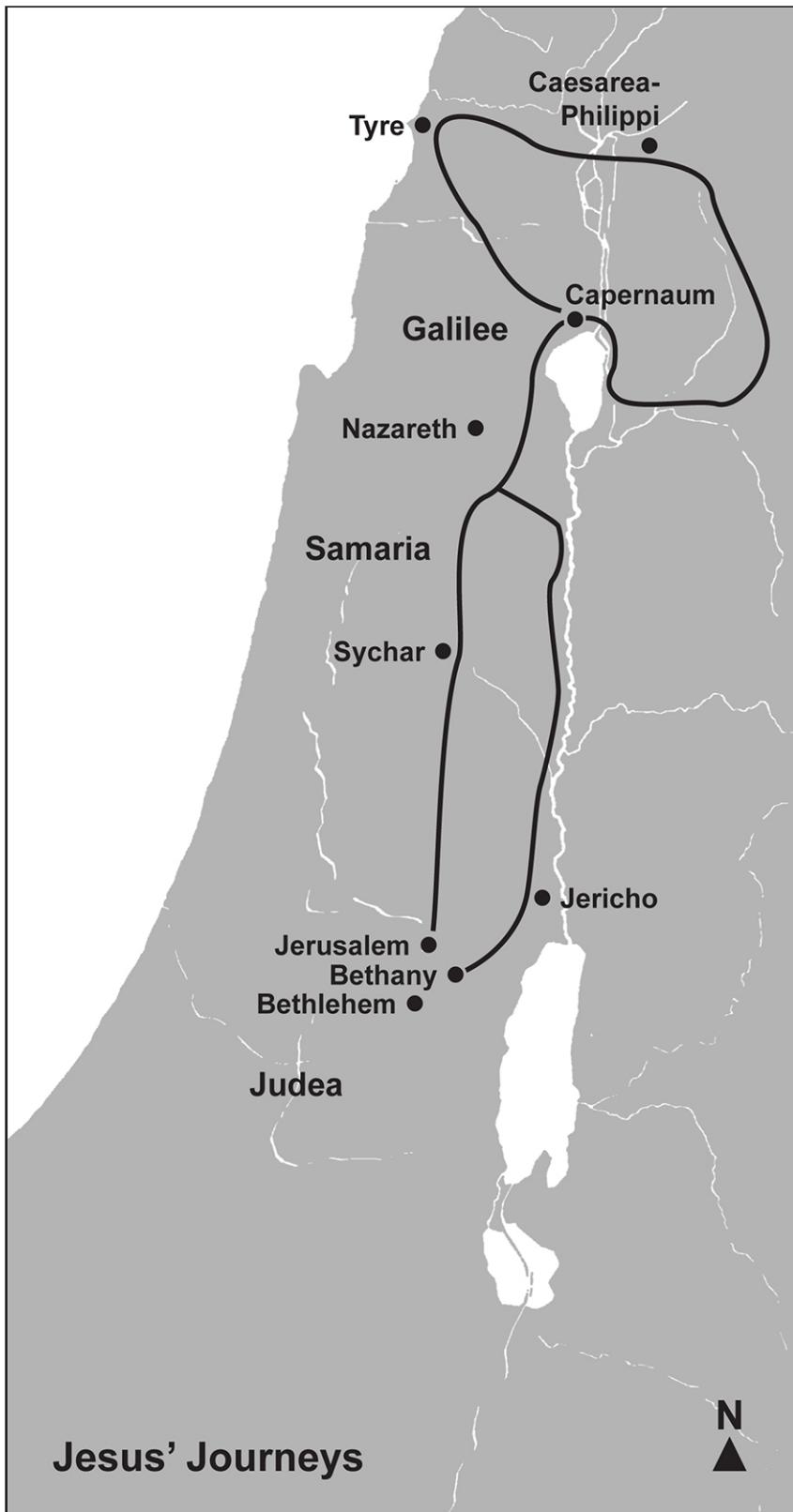
"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"
Hebrews 11:8

Israel's Exodus

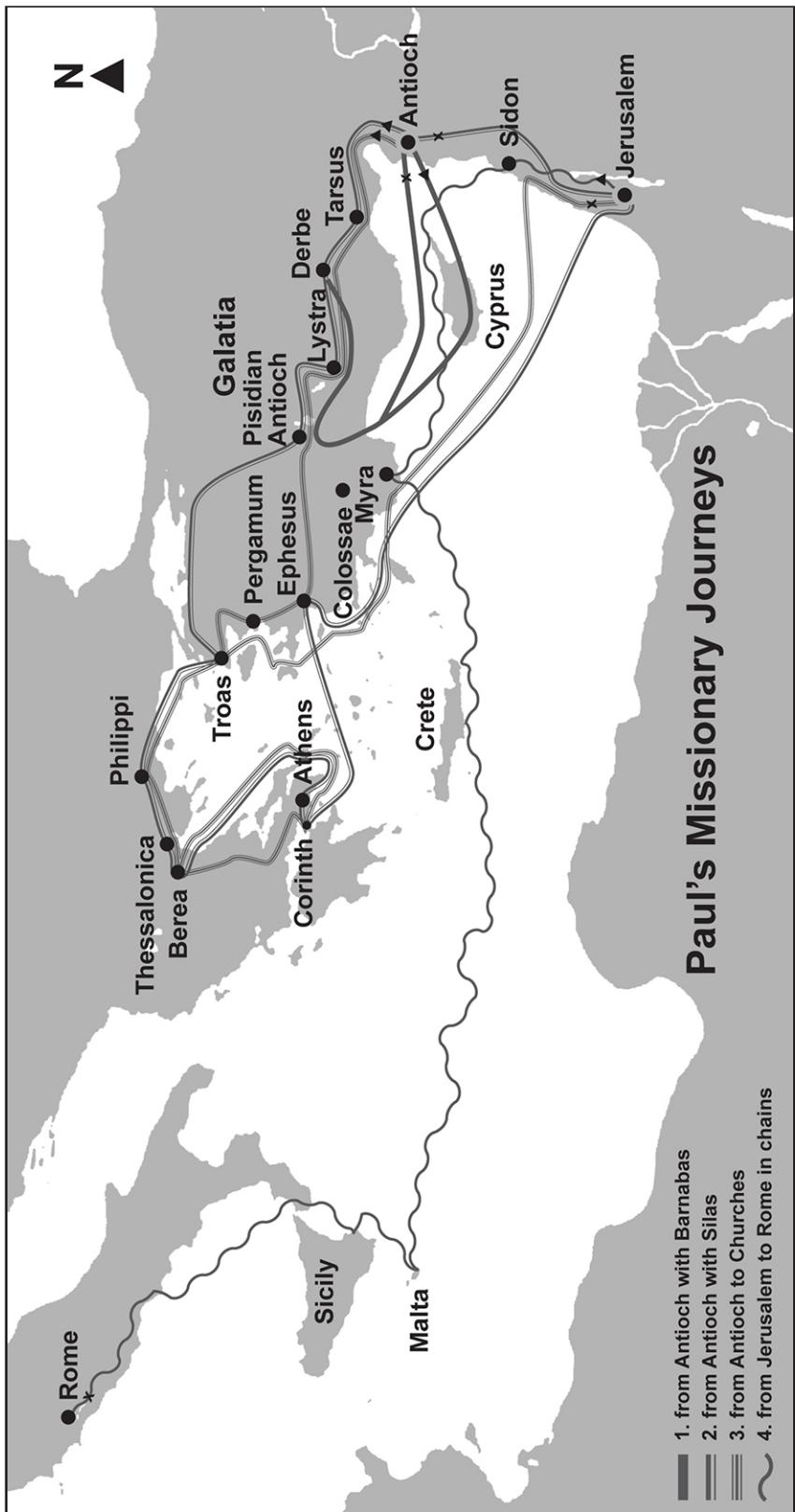
N ▲

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"
Mark 10:45

Paul's Missionary Journeys

1. from Antioch with Barnabas
2. from Antioch with Silas
3. from Antioch to Churches
4. from Jerusalem to Rome in chains

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"
Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

- Adam and Eve created
Tubal-cain forges metal
- Enoch walks with God
- Methuselah dies at age 969
- God floods the Earth
- Tower of Babel thwarted
- Abraham sojourns to Canaan
- Jacob moves to Egypt
- Moses leads Exodus from Egypt
- Gideon judges Israel
- Ruth embraces the God of Israel
- David installed as King
- King Solomon builds the Temple
- Elijah defeats Baal's prophets
- Jonah preaches to Nineveh
- Assyrians conquer Israelites
- King Josiah reforms Judah
- Babylonians capture Judah
- Persians conquer Babylonians
- Cyrus frees Jews, rebuilds Temple
- Nehemiah rebuilds the wall
- Malachi prophesies the Messiah
- Greeks conquer Persians
- Seleucids conquer Greeks
- Hebrew Bible translated to Greek
- Maccabees defeat Seleucids
- Romans subject Judea
- Herod the Great rules Judea**

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- Jim Elliot martyrdom in Ecuador
- John Williams reaches Polynesia
- Zinzendorf leads Moravian mission
- Japanese kill 40,000 Christians
- Jesuits reach Mexico
- Martin Luther leads Reformation
- Gutenberg prints first Bible
- Franciscans reach Sumatra
- Ramon Llull trains missionaries
- Crusades tarnish the church
- The Great Schism
- Adalbert martyrdom in Prussia
- Bulgarian Prince Boris converts
- Boniface reaches Germany
- Alopen reaches China
- Longinus reaches Alodia / Sudan
- Saint Patrick reaches Ireland
- Carthage ratifies Bible Canon
- Ulfilas reaches Goth / Romania
- Nicæa proclaims God is Trinity
- Denis reaches Paris, France
- Tertullian writes Christian literature
- Titus destroys the Jewish Temple
- Paul imprisoned in Rome, Italy
- Thomas reaches Malabar, India
- Peter reaches Gentile Cornelius
- Holy Spirit empowers the Church**

Jesus Christ born 4 B.C.
(The Annals of the World, James Usher)

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?	▶ Genesis 1:26 - 2:3	Mankind is created in God's image, male and female He created us
How are we sinful?	▶ Romans 5:12-19	Sin entered the world through Adam and then death through sin
		When are we? ▼
Where are we?		Innocence Fallen Glory
	Eternity Past Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law 1500 B.C. Christ 33 A.D. Church Age Kingdom Age
God	Father John 10:30 God's perfect fellowship	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light John 8:58 Pre-incarnate Psalm 139:7 Everywhere John 1:14 Incarnate Luke 23:43 Paradise
	Son Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth Luke 16:22 Blessed in Paradise Luke 16:23, Revelation 20:5-13 Punished in Hades until the final judgment
Mankind	Living Deceased believing Deceased unbelieving	Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command 2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus
	Holy Genesis 1:1 Imprisoned No Creation No people	Revelation 20:13 Thalaasa
Who are we?	Fugitive Angels First Beast False Prophet Satan	Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind
		Revelation 20:2 Abyss
Why are we?	▶ Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Chergash Romani at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you*," John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19